

Ar. ar C'halvez

eil levr

HERVE HA NORA

Skeudennou
gant R. GLORION

SKOL * Lannuon * Niv. 47

Skol Wanig ha Wenig

Deux revues bretonnes au service de la famille et de l'école, un effort continu en faveur de l'enseignement du Breton.

La revue SKOL, Crec'h-Avel, 22 LANNION, Brittany.

C.C.P. Rennes 191106

Fondée en 1954

Prix de l'abonnement à 4 numéros : 15 F.

a publié pour l'école et la famille :

- ✱ **HERVE HA NORA**, une méthode d'assimilation rapide et efficace du Breton parlé. 2 livrets, 6 F chaque. Les 3e et 4e livrets paraîtront en 1972.
- ✱ **KONTADENNOU KOZH HA NEVEZ**, un ouvrage de perfectionnement pour les jeunes bretonnants à partir de 9-10 ans : 8 F.
- ✱ **ISTOR AL LENNEGEZH VREZHONEK DRE AN TESTENNOU**, par F. Elies Aboezen, 2 volumes. Prix du volume : 10 F.
- ✱ **GWIR VRETONED**, 74 chants, format poche : 2 F.
Noté tirage offset : 7 F.
- ✱ **LA DANSE BRETONNE** de E. Galbrun, 3e édition : 12 F.
- ✱ **des études sur l'enseignement des langues minoritaires**
en Frise hollandaise
au Schleswig allemand et danois
au Pays de Galles. **Ar C'hembraeg e skolioù Kembre** : 4 F
Ar C'hembraeg hag ar skol : 5 F.
- ✱ un ouvrage capital sur l'enseignement du Gallois :
Un cas de bilinguisme, le PAYS DE GALLES, histoire, littérature, Enseignement : Prix : 18 F. Franco : 19 F.
« D'une grande clarté et d'une honnêteté exemplaire... Pour tout étudiant, chercheur ou professeur, pour tout amoureux du Pays de Galles, ce livre est un livre de base. » Le Peuple Breton n° 84
- ✱ **Le Journal WANIG HA WENIG**, Crec'h-Avel - Lannion
fondé en 1958, plus de douze ans de dévouement au service des enfants.
C.C.P. 170596, Rennes. Prix de l'abonnement : 6 F.
Achetez les albums des années précédentes :
1959, 1960 : 3 F. 1961, 1962, 1963, 1964, 1965 : 4 F.
1966, 1967, 1968, 1969 : 5 F. 1970 : 6 F. La collection entière : 35 F.

A partir de 10 exemplaires, réduction de 33% sur toutes les publications de SKOL et de WANIG HA WENIG.

Franco de port.

RAKLAVAR

ALIOU A GELENNOURIEZH

Eil levrig rummad HERVE HA NORA a zo diazezet war an hevelep gwirionezioù hag an hini kentañ: "Evit bezañ komzet eo graet ur yezh, ha dre gomz eo e tesker ur yezh".

Arabat d'ar vistri mont re vuan. Al levr-mañ ne c'hello bezañ studiet gant frouezh nemet gant ar re o devo mestroniet da vat kentelioù, an hini kentañ hag a vo barrek d'ober ar poelladennoù eunañ dre gomz.

Ret eo ivez derc'hel kont eus pep rummad skolidi, da lavarout eo eus o darempredoù gant ar yezh hag eus o oad. Dav eo neuze dispartiañ ar vrezhonegerien a-vihanik (ar re a gomz hag ar re a gompren ar yezh hepken) hag ar nevez-vrezhonegerien. Anez se e vo skuizhet buan ar re gentañ ha digalonekaet ar re ziwezhañ.

A-raok kregiñ gant al lennadenn eo eo ret reiñ ster ar gerioù nevez pennañ dre ziskouez an traoù meneget ganto, pe gant harp skeudennoù al levr pe vrastresadurioù war an daolenn.

Evit en em varrekaat war ar gerioù nevez e ranko ar skolidi aozañ ganto frazennoù e dibenn ar gentel.

Adwelout ar pezh a vo bet studiet er gentel a-raok a vogaet ivez kent kregiñ gant pep kentel nevez.

EVEZHIADENNOU PLEUSTREK

An niver kentañ a zo war-lerc'h pep troidigezh er geriadurig a ziskouez e petore kentel eo bet studiet ar ger da gentañ. Aesaet e vo evel-se prientidigezh ar c'hentelioù.

Er yezhadurig e vo kavet danvez al levrig kentañ moulet e lizherennoù boutin ha danvez an eil levrig e lizherennoù "script".

TRUGAREZ

Trugarekaat a ran ar re o deus va c'halonekaet ha va sikouret gant o evezhiadennoù hag o alioù da wellaat va labour, dreist-holl an Ao.Ao.Klerg, Kervella ha J.Konan.

Armañs ar C'halvez

AVANT-PROPOS

CONSEILS PÉDAGOGIQUES

Ce deuxième livret de la collection HERVE HA NORA repose sur les mêmes principes que son prédécesseur: "Une langue est surtout un moyen de communication et elle s'apprend par la conversation".

Il est recommandé aux maîtres de ne pas brûler les étapes. Ce volume ne devra être abordé que par les élèves qui ont bien assimilé le premier, c'est à dire par ceux qui sont capables de faire oralement les exercices de difficulté ordinaire.

Il faudra respecter le rythme de chaque groupe d'élèves. Il dépendra surtout de leurs contacts avec la langue et de leur âge. Il est fortement conseillé de séparer les bretonnants actifs et passifs des non-bretonnants pour éviter d'impatienter les uns et de décourager les autres.

Avant de commencer la lecture il est indispensable de présenter les principaux mots nouveaux à l'aide des objets désignés, des illustrations ou de croquis rapides au tableau.

Pour assurer une bonne connaissance active des mots nouveaux, il faut demander aux élèves de les inclure dans des phrases de leur invention, à la fin de la leçon.

Enfin, il sera nécessaire, avant toute nouvelle leçon, de contrôler les acquisitions de la leçon précédente.

INDICATIONS PRATIQUES

Le premier nombre qui suit la traduction dans le vocabulaire indique la leçon où ce mot se présente pour la première fois. Ces renvois faciliteront la préparation des leçons.

Dans le résumé grammatical, on trouvera le contenu du deuxième livret en caractères ordinaires et celui du premier livret en caractères "script".

REMERCIEMENTS

Je remercie tous ceux qui m'ont encouragé ou m'ont aidé de leurs remarques ou de leurs conseils à améliorer mon travail, et particulièrement M.M. Klerg, Kervella et J. Konan.

L'auteur.

VOCABULAIRE

Dans l'alphabet breton, C'h est placé après Ch.

Collectif Formation des mots Grammaire Kentel Lennadenn Voir Verbe

A		B	
abardaez m -ioù soir	22	asurañs f -où, assurance	29
a-benn (dont) réussir	22 G46	aval m -où, pomme	5
a-bezh entièrement	23	avanatur m -ioù, aventure	21
a-bouez-penn à tue-tête	16	B	
ac'han d'ici	2 G40	baloñs m -où, ballon	14
ac'hano de là	2 G40	bank m -où, banc	13
adkargañ recharger	6	barr m -où, accès	21
a-dreñv derrière	3	barrikenn f -où, barrique	5
penn-a.le derrière	13	banne m -où, goutte	4
" " l'arrière	29	banniel m -où, drapeau	13
adsevel relever	9	barv C barbe	12
adtommañ réchauffer	28	beg m -où, bec	28
adtremañ repasser	6	begad m petite quantité	28
adverenn collation	26	beilhaded f -où, veillée	13
a-greiz-holl subitement	15	benveg m binvioù, outil	11
alc'houez m -ioù, clef	15	bennak quelque	9 G20
alc'houezañ fermer à	15	betek jusqu'à	6
alumetez C allumer	24	bern plusieurs	17 G20
ampart adroit	4	beure m -où, matin	28
ambulañs f ambulance	9	bidoniad m -où, contenu	7 F7
amezeg m amezeien, voisin	1	d'un bidon	7 F7
amzer-dremenet f imparfait	4L 24	bier m bière	13
a.da-zont futur	14	bihan da vihanañ, au moins	18
a.dremenet f passé	14	biken jamais	19 G41
a.d.strizh pas. simp.	4L	binioù m biniaou, b.	29
amzer-vras plein-air	4L	binvioù V. beveg	11
a.vremañ présent	4L	bir m -où, flèche	27
anjeluz m angélus	24	biskoazh jamais	19 G41
antronoz lendemain	29	blaz m f -ioù, goût	5
anv-verb infinitif	29	bleniañ conduire	29
aotenn f -où, rasoir	15	blenier m -ien, chauffeur	10
aoter f -ioù, autel	15	bleud farine	4, en e
aotre-bleniañ m permis de conduire.	15	vleud à l'aise	29
aozañ préparer	4	blev C cheveux	12
ardoù m pl grimaces	14	bloavezh m année	22 F7
a-sav adv. arrêté	7 G46	bloaz, da vloaz l'année	30
		blot mou	23
			- 3 -
		boleñn f -où bol	11 G8
		bolz f -ioù, voûte	2
		bombard f -où, bbarde	30
		botez f botoù boteier	18
		b.lier, soulier	18
		b.koad, sabot	18
		boued m -où, nourriture	20
		boujienn f -où, bougie	7
		boutañ pousser	14
		boutailhad f -où, contenu d'une bouteille	51
		bouton m -où, bouton	15
		bragez, bragoù, brageier	15
		culotte, pantalon	67
		branskellat se balancer	27
		brein pourri	11 4L
		breizhat breton	13
		brezel m -ioù, guerre	18
		brezhonek breton	13 F1
			C
		chadenn f -où, chaîne	2
		chase m -où, chasse	9
		chaseal chasser	9
		chaseer m -ien, chasseur	9
		chevr C crevettes	26
		chevreta pêcher la c.	F7
		chom rester, chom a-sav	7 G46
		c'hoantaat désirer	28
		c'hoari m -où, jeu	14
		c'hoarier m -ien, joueur	14
		acteur	27
		c'hoarvezout survenir	16
		c'hwek doux sucré	5
		c'hwery amer	5

c'hwez m f -ioù,odeur 4
 c'hwezhañ souffler 6L
 c'hwitellat siffler 23

D

dall aveugle émuissé 12
 dalc'hel v. derc'hel 29
 danevell f -où,récit 29
 dañs m -où,danse 13
 dansadeg f -où,bal 29
 d'arsal danser 29
 dant m dent,dent 11 / 11
 dantour m -ien,dentiste
 daoust malgré 30
 daou-ugent quarante 26
 darvoud m -où,événement
 6L
 dastum ramasser 1 & 5
 derc'hel continuer 26
 tenir 29 p.p. dalc'hel
 derc'hent la veille 18
 dereat convenable 27
 deskiñ apprendre 8
 devezh m -ioù,journée 2
 devezhiad m -où,contenu
 d'une journée 8 F7
 diabarzh m intérieur 20
 diavaez m extérieur 20
 dibab choisir 6 24, en
 em zibab se débrouiller
 22
 diblaen inégal 7
 diblaskañ déplacer 26
 dibluskañ éplicher 4L
 dibunadeg f -où,défilé
 27 F7
 die'hizañ déguiser 27
 dienn m crème 17
 difiñv immobile 27 F5
 dija déjà 2
 diouzh e wellañ, de son
 mieux 28 G44
 diseblant indifférent 25
 diskargañ décharger 6
 diskar renverser 14
 diskempenn désordonné 27
 diskouezadeg f exposi
 tion 29 F7
 diskoulm m -où,solution
 diskoulmañ dénouer 18
 dislonkañ vomir 17 F5

disonjal oublier 23 F5
 dispartiañ séparer 17
 dispign dépenser 17
 displegañ déplier,con-
 juguer 18
 dispont sans peur 4
 distagañ détacher 26
 distreñ retourner 25
 distro m retour 25
 divez pas ivre 4 F5
 dizampart maladroït 4
 dizereat inconvenant 27
 dizoleiñ découvrir 24
 doare-divizout condi-
 tionnel
 domani m où,domaine 8
 dornañ battre 1
 don profond 23
 dont da vezañ devenir 24
 doñv apprivoisé 20
 dourenn-frouezh f jus
 de fruit
 dousennad f contenu
 d'une douzaine 28
 drask m driski,grive 2L
 dre par 3
 dre ma à mesure que 17
 parce que 29
 dremm f -où,visage 20
 droug m -où,mal 4 F1
 druz gras 24
 divhar duel de jambe 27

E

eben f l'autre 11 G20
 ebet aucun 6 G20
 ed C blé 1
 efed m -où,effet 5
 ehan m -où,arrêt 13
 ehanañ s'arrêter 17
 eil, d'an eil, 2°, 2 G21
 eilañ accompagner 18
 e-keit ma pendant que 23
 e-keit-se pendant ce
 temps 6L
 elumiñ allumer 15
 em dans mon ma mes 16
 eme dit- 5 G35
 e-mesk parmi 4
 enep contre 21
 enezenn f -où inizi, fle

enez devant un nom
 eno là 23 G40
 enotr m -ed, oncle 2
 esa essayer 6
 esañs f m essence 7
 etrezek vers 2
 e-traoñ en bas 6
 e-unan, en e-unan tout
 seul 27
 eur f -ioù,heure 21
 eurus heureux 22
 eurusted f bonheur 22 F7
 evaj m -où,boisson 2
 evel just évidemment 25
 eveshaat surveiller 15
 evezh f attention 6
 ez dans ton tates 16

F

farsal plaisanter
 farser m -ien, farceur
 fellout, vouloir (me a
 fell din, je veux) 3
 fier fier 8
 film m -où, film 21
 fiñval remuer 10
 fisel C ficelle 18
 flour doux au toucher 16
 forzh n'eus forzh, n'im-
 porte 23
 fougeal se vanter
 fougeer m -ien, vantard 5L
 fraoñval bourdonner 7
 fresk frais 24
 friko m bon repas 4
 fri-lous m morveux 15
 fulor m -ioù, fureur 21
 fuloriñ se mettre en
 fureur 22

G

gad f gedon, lièvre 4
 gallout pouvoir 9
 gavr f givri, chèvre 22
 ger-mell m article (an
 ar a...) 29
 goap m moquerie 24
 goleiñ couvrir 18 G24, 3
 golo m -ioù; couverture
 22; v. goleiñ.
 gortoz attendre 11

goudor m -où,abri 26
 gouel f ur ouel,voile 3
 gouelañ pleurer 8 2L
 gouez sauvage 20
 goulou m gouleier, lumi-
 ère 15
 goullonderiñ vider 5
 gounit p.p. gounezet, ga-
 gner 17
 gourc'hemenn commander
 26
 gourc'hemenn m -où, or-
 dre 26; pl. salutations
 5L
 gouriz m -où, ceinture 9
 gousperoù pl vèpres 30
 gouzoug m -où, cou gou-
 lot 17
 greun C grain 1
 gris gris 29
 grognal grogner 29
 gwaleñ f -où, anneau 17
 gwallzarvoud m -où, ac-
 cident 29 F5
 gwalleürus malheureux
 22 F5
 gwareg f -où, arc 27
 gwask f presse 5
 gwaskañ presser 5
 gwastell f -où, gwestell
 gâteau 4
 gwech f -où, fois 24, ur
 wech an amzer, de temps
 en temps 6L
 gweladenniñ visiter 29
 gwellaat guérir 5L
 gwenodenn f -où, sentier
 23
 gwer C verres 4 6L
 gwern m -ioù, mât 3
 gwerzh f -ioù, vente 6
 gwiskva - où, déshabil-
 loir 19 F7
 hanter-kant cinquante 26
 hanternoz m minuit 18
 harzhal aboyer 14 19
 hed m longueur, hed-ha-
 hed, entièrement 21
 hejañ secouer 13
 henhont celui-là, 27 G18
 henozh ce soir, cette
 nuit 21

heoliañ se mettre au
 soleil 4L
 heuz -où, botte 9 m
 hiviz f -où, chemise de
 femme 16
 hollen m -où, sel 28
 -hont là-bas 2 27 G17
 houarn m -où, hern, fer 5
 houal C vagues 3
 huchal crier 2
 huñvre f -où, rève 1L
 ijinnañ inventer 29
 Indian m -ed, Indien 27
 iskis étrange 24 28
 iskisat G 22
 jañdarm m -ed, gendarme
 29
 jod f -où dijod, joue 25

K

kador-vrec'h f kadorioù
 brec'h, fauteuil 16 F4
 kaier m -où, cahier 6
 kalanna m étrennes 18
 kalet dur 1
 kanaouenn f -où, chanson
 13
 kan-bale m marche 18
 kaner m -ien, chanteur 18
 kanerez f -ed, chanteuse
 18
 kann m f -où, bataille 18
 karrdi m karrdiou, han-
 gar 14 F4, 1°
 kaoued f -où, cage 20
 karrez m -ioù, carré 14
 karrezek a. carré 28 F7
 kas envoyer 9
 kased m -où, caisse 2L
 kasedad m -où, contenu
 d'une caisse 6L
 kasketenn f -où, casquet
 te 8
 kastell m -où, kestell,
 château 2
 kastiz m -où, peine 29
 kavout trouver
 kazarn m -ioù, caserne 13
 kelc'h m -ioù, cercle 27
 kelc'hiek circulaire 28
 keloù m keleier, nouvel-
 le 21

kemend-all autant 9
 kement a... ma tellement
 de... que 26 G36
 kement... ma tellement
 que 8 G36
 kemmañ changer 28
 kempenn arranger 12
 ken plus 10 G34
 ken... ma si... que 26 G36
 kennebeut non plus 1 4
 kentañ da gentañ, premi-
 èrement 2 G21
 kerkent aussitôt 4 13
 kernes m -où, kermesse 17
 kest f -où, quête 30
 keur m -ioù, chœur 15
 keuz m regret 30
 kinnig offrir 20
 kistin C châtaignes 8
 klañvdi m klañvdiou,
 hôpital 10
 klañvdiour m -ien, in-
 firmier 10
 klemm se plaindre 10
 kleuz m -ioù, talus 9 23
 kloc'h m kleier 15
 klouar tiède 3 19
 koan f -ioù, souper 24
 koarañ cirer 18
 kof m -où, ventre 5
 kolist m -ed, enfant de
 chœur 15
 koll perdre
 konfeti C confetti 27
 kontadenn f -où, conte 4
 kontell -ioù kontilli,
 couteaux 26
 korn m -ioù, coin 2
 korn-bro m région 30
 F4, 2°
 korned m -où, cornet 17
 koshaat vieillir 10 F5
 koufr m -où, coffre 2
 koulskoude cependant 22
 koust m coût, diwar
 goust, aux dépens de,
 aux frais de 10 G35
 kouronkañ se baigner 19
 krampouezh C crêpes 28
 krank m -ed, crabe 3
 kraoñ C noix 20

kraou m krevier 8
 kraou-yer m krevier-yer
 poulailler 30
 krediñ croire ose 15
 kreion m -où, crayon 6
 kreisteiz m midi, sud 4L
 krenn rond 27
 kreskiñ grandir, agran-
 dir 30
 kriadenn f -où, cri 16
 krial crier 6
 krib f -où, peigne 12
 kriz cru 24
 kroc'hen m krec'hin,
 peau 20
 kuit (traduit l'idée
 d'éloignement) redek
 kuit 3, mont kuit 4 1L
 G46
 kumun f -ioù, commune 30
 kustumiñ ouzh s'habitu-
 er à 23
 kuzh e kuzh, en cachette
 7
 kuzhat cacher 16 20
 kuzh-heol m couchant,
 coucher de soleil 24

 L
 labourer-douar m -ien,
 cultivateur 29 F4, 2°
 laer m -on, voleur 19
 laerezh voler 19
 laezh-ribod babeurre 28
 lanneg -i -où, lanneier
 lande 5L G7
 lañsañ démarrer
 lañserez f -ed, démar-
 reur 7
 Lanvezeg, Lanvezéac 22 30
 lec'h m -ioù, lieu 29
 ledan large 2
 ledañ étaler 24
 lein m -où, sommet 2
 lemm effilé 12
 ler m -où, cuir 18
 lerc'h m -où, trace, war
 lerc'h, à la suite de
 10 26 G35
 lestr m listri, vase 7
 leur f -ioù, plancher,

aire de ferme 14
 leurenn f -où, scène de
 théâtre 13
 levraoueg f -où, biblio-
 thèque (meuble ou col-
 lection) 22 F7
 lezel laisser 16 19 23
 limonad m limonade 13
 liorz'h f -où, jardin 29
 lipat lécher 4
 lipous gourmand 17
 lizher m -où lizhiri,
 lettre 5L
 lod m -où, partie 1 30
 certains 27 G20
 lodenniñ partager 18
 logell f -où, cabine 19
 cabane 22 24
 lojañ loger 8
 lonkañ avaler 17
 lorc'hus fier orgueil-
 leux 8
 lunedoù pl. lunettes
 l. hirwel longuevue 22
 lur m -ioù, franc 17

 M
 ma conj. kement a...ma
 Tant de...que 26 G36
 kement...ma tellement
 que 8 G36 ken...ma si
 ...que 26 dre...ma à
 mesure que 17 26
 Mabig Jezuz Enfant Jé-
 sus 15
 mab-kaer m mibien-gaer,
 gendre 13 F4, 2°
 maen m mein, pierre 4 G3
 maer m -ed, maire 30
 maerdi m -où, mairie 30
 malañ moudre 5
 mamm-gaer f -où, belle-
 mère 13
 marc'had m -où, marché
 marmouz m -ien, garné-
 ment 15, singe 20
 marmouzañ singer 20
 maskl m -où, masque 27
 mederez f -ed, moisson-
 neuse 1
 medisin m -ed, médecin 9

mein V. maen
 mekanik m -où, machine 29
 mekaniker m -ien, mécani-
 cien 7
 melezour m -ioù, miroir
 16
 memes a. ind. même 14 G20
 mereuri f -où, ferme 14
 meskañ mélanger 28
 mesk-ha-mesk pêle-mêle
 23
 meurlarjez m mardi-gras
 carnaval 27
 metal m -où, métal 19
 mezh f honte 7
 mezh ivre 4
 micher m -ioù, métier 22
 29
 milin f -où, moulin 5
 moarvat sans doute 12
 moc'h C pemoc'h porc 6
 G8
 moereb f -ed, tante 2
 mont en-dro fonction-
 ner 18 G46
 morad m marée 26
 moter m -ien, moteur 7
 mouchouer m -où, mou-
 choir 6
 mut muet 25
 na ne pas, ni 22 G34
 na (nag) exclamatif
 comme 24 G22
 naetaat nettoyer 7
 naon m faim 20
 nebeut peu 14 G20
 nebeufoc'h moins 25
 nec'h, en nec'h, en haut 6
 nec'hiñ inquiéter 6L
 nemet que, seulement 23
 5L
 nervernek nerveux 29
 G7
 netra rien 6
 neuze alors 4L 26
 niver m -où, nombre 26
 niverenn f -où, chiffre
 17
 niz m -ien, neveu 2
 nizez f -ed, nièce 2
 norig mut. de norig 15

nozvezh f -ioù, nuitée 21
 ofereñ f -où, messe 15
 orangoutang m -ed, 27
 orang-outang
 ospital m -ioù, hôpital
 10
 ouistiti m -ed, 27
 ourmel C ormeaux 26
 ouzhpenn en outre 26

 p
 paeañ payer 4
 pajenn f -où, page 22
 pakañ attraper 26
 pal m -ioù, but 14
 Pantekost m Pentecôte 30
 paperenn f -où, feuille
 de papier 10
 pardoner m -ien, prési-
 dent du pardon 30
 parlamant m -où, parlem-
 ent 29
 parrez f -ioù, paroisse
 30
 parrezian m -ed -iz pa-
 roissien 30
 pastezezh f pâtisserie
 17
 pazenn f -où, marche
 d'escalier 16
 peadra m de quoi, fortu-
 ne 23 G38
 peller m -ioù, lointain
 24 F7
 pellgomz téléphoner 9
 pell 'zo il y a long-
 temps 21
 pemoc'h V. moc'h, porc
 6 G8
 pennad m -où, moment 2L
 penn-adreñv m -où,
 derrière 13 4L 26
 arrière 29
 penn-kazh m hibou 24
 peoc'h m paix 18
 peogwir puisque 21 G36
 perc'henn m -ed, propri-
 étaire 4
 peroked m -ed, perroquet
 22
 person m -ed, recteur
 de paroisse 15

perukenner m -ien, coif-
 feur 12
 pesk m -ed, poisson 3
 pesketaer m -ien, pê-
 cheur 3
 peul m -ioù, poteau 14
 pevar-ugent quatre-
 vings
 pezh -ioù, ur p. grand
 G12, ar pezh a, ce qui,
 ce que 26 G18
 pezh-c'hoari m -ioù,
 pièce de théâtre 13
 pijama m -où, pyjama 22
 pikadenn f -où, piqûre
 pillig f -où, poêle à
 frire 28
 pladenn f -où, disque 18
 plaen plat 7
 plaenaat aplanir 21
 plastr m -où, plâtre 9
 plegañ plier 8
 plouz C paille 1
 plu C plumes 27
 poan f -ioù, peine 5 25
 poazhañ cuire 4 24
 pont m -où, pont 2
 pouezañ peser 25
 poull m -où, mare 3
 poull-neuil piscine 19
 poz m -ioù, couplet 13
 privezioù pl. cabinets
 d'aisance 5
 program m -où, programme
 21
 prometif promettra 30
 prosesion f -ioù, proces-
 sion 30

 R
 radio m radio 21 G47
 radiologiezh f, radiolo-
 gie 10
 radiologour m -ien ra-
 diologue 10
 rankout devoir, être o-
 bligé de 22
 ren diriger
 rener m -ien, directeur
 20
 reut raide 2L
 2 16
 7 -

ribi m -où, rive 23
 ribod m -où, baratte 28
 riklañ glisser 19
 Roazhon Rennes 28
 roudenn f -où, rayure 20
 roc'h f reier, roche 3
 roued f -où, filet 3 26
 rozell f -où, rouable 28
 ru f -ioù, rue 6
 ruihal rouler 25

 S
 sachañ tirer 7 13
 sailh f -où, scean
 sakrist - ed, sacristain
 15
 saludiñ saluer 8
 samm m -où, charge 25
 sammañ charger 2
 sankañ enfoncer
 santout sentir 9
 saoz n et a anglais 4
 saozneg langue angl. F7
 savadur m -ioù, édifice
 29
 sav-heol m orient, lever
 de soleil 24
 seblantout sembler 22
 sekretiri f -ioù, sacris-
 tie
 seller m -ien, specta-
 teur 27
 sentif ouzh obéir à 7 26
 serviedenn-daol f -où,
 serviette de table 6
 serviedenn-emwalc'hiñ f
 -où, s. de toilette 19
 servijañ servir 4
 seul...seul d'autant...
 d'autant 27 G13
 seurt tel 21 6L G20
 sikour m -ioù, secours 15
 siminal m -ioù, cheminée
 18
 sioul calme, tranquille
 11 24
 sirk m -où, cirque 20
 sistr m -où, cidre 5
 sizailh m -où, ciseaux 12
 skajier m -où, escalier
 2 16

skañvaat alléger 29 F7 tantad m -où, flambée
skeiñ frapper 29 G24,3° feu de joie 30
skingas diffuser 21 F3 taol m -ioù, coup 15
skingomz f radiodiffu- taol v. teurel
sion 21 F3 tec'hadenn f -où, fuite
skinwel m télévision 21 23 F7
sklisenn f -où, spatule tec'hout fuir 23
28 tell-gastiz f -où, amen-
skoaz f -ioù, divskoaz de 29 F4,2°
épau 9 teleenn f -où, harpe 13
skubañ balayer 14 tenn m -où, cartouche 9
skubell f -où, balai 14 tennañ tirer, arracher 11
skuizhus fatigant 1 tenner-dent m -ien, den-
skoulmañ nouer 18 tiste 11
soudard m -ed, soldat 13 terriñ (torr) casser
soutanenn f -où, souta- 9 G24,3°
ne 15 teurel (taol) jeter 6
spagnol m -ed, espagnol t. evezh porter atten-
27 tion 6 22
splujañ plonger 3 t. kuit jeter au loin
spontadenn f -où, peur 24 G46
16 F7 tev gros épais
spontañ effrayer 4 tigr m -ed, tigre 20
spontik peureux 5L F7 ti-kêr m hôtel de ville
sport m -où, sport 13 mairie 6
stad f -où, état 2 toaz m -où, pâte 28
stag attaché 26 30 ton m -ioù, air de musi-
stardañ serrer freiner que 13
5 torr v. teurel
starderez f -ed, frein tostaat approcher 17
start ferme 1L toull m -où, trou 2
stêr f -ioù, rivière 2 toull-dor m -où, embra-
23 sure de porte 22
steredenn f -où, stered tourist m -ed, touriste 3
étoile 21 tour-kreiz m -ioù, don-
strinkadenn f -où, dou- jon 3
che 19 F7 trakt m -où, tract 20
strizh étroit 2 trakter m -ien, tracteur
stumm m -où, forme as- 8
pect 24 tranzistor m -ioù, tran-
stur m -ioù, gouvernail sistor 21
3 traonienn f -où, vallée
sukrañ sucrer 5 23

T trede troisième 13 zoken adverbe même 30
tabut m -où, querelle 13 Treger Trégor 3 G20
tachenn f -où, terrain 29 tregont trente 26 zoo m zoo 20
tamm ebet, pas du tout treutañ traverser 23 26
25 G20 29
tamm-ha-tamm peu à peu troadig-kamm m jeu de la
19 24 marelle 14

REMARQUES SUR LA FORMATION DES MOTS

1. Les noms se terminent généralement par une consonne douce: an droug (le mal), ar brezhoneg (la langue bretonne); et l'adjectif par une consonne forte: drouk (mauvais), brezhonek (breton). La formation des dérivés est ainsi facilitée: drougoù (maux), brezhonegañ (parler breton), droukoc'h (plus mauvais), brezhonekoù (plus breton).

2. Le breton, comme toutes les langues modernes, emprunte au vocabulaire international scientifique: radio, radiologiezh, radiologour.

3. Il aime cependant former des néologismes à partir de racines bretonnes comme skin (rayon): skingomz (radiodiffusion), skinwel (télévision), skingas (diffuser).

4. Les mots composés sont de deux sortes.

1° Ceux qui sont formés d'un déterminant suivi d'un déterminé: klañvdi, maerdi. La marque du pluriel s'ajoute à la fin du mot: klañvdioù.

2° Ceux qui sont formés d'un déterminé uni au déterminant par un trait d'union: troer-pladennoù, serviedenn-daol. La marque du pluriel s'ajoute au déterminé: serviedennoù-taol.

LES PREFIXES

5. ad- très employé dans la langue actuelle, marque habituellement la répétition. Il sert à former des verbes: adtonmañ, adlenn, adsevel, et des noms: adpardon, adverenn.

di- dis- (diz- devant les voyelles) le plus utilisé dans la langue d'aujourd'hui, indique une privation. Il sert à former des verbes: soñjal, disoñjal; lonkañ, dislonkañ; et des adjectifs à partir d'autres adjectifs: plaen, diblaen; mezv, divezv, ampart, dizampart; ou à partir d'un nom: difiñv (sans mouvement), dibenn (sans tête).

gwall - équivaut au français mal: gwalleürus, gwallzarvoud.

hanter-, demi- ou semi-: hanternoz, hanterzousennad.

6. En règle générale les préfixes font subir au mot qu'ils modifient une mutation par adoucissement.

-a v ajouté à un nom indique l'action de cueillir: chevreta (pêcher la crevette), pesketa (pêcher).

-aat s'ajoute surtout aux adjectifs (skañvaat, koshaat, plaenaat) parfois à un nom (c'hoantaat), pour former des verbes exprimant un devenir.

-ad désigne un contenu: boutailhad, tiad (bouteillée, maisonnée); il prend le genre du contenu.

-adeg f une action collective: dañsadeg, dibunadeg, diskouezadeg.

-adenn f une action isolée: spontadenn, kriadenn, tec'hadenn.

-ded f un nom abstrait: eürusted.

-der m un nom moins abstrait que le précédent: pellder (lointain).

-eg f ensemble d'objets ou le lieu contenant cet ensemble: levraoueg (bibliothèque), lanneg (lande).

-eg m désigne une langue: brezhoneg, galleg, saozneg.

-ek indique une qualité: nervennek (nerveux), karrezek (carré).

-ek indique un rapport avec une langue: brezhonek (écrit en langue bretonne).

-er -our -erez -ourez indique l'agent: seller, c'hoarier, mais radiologour.

-iezh f un nom abstrait.

-ig m ou f diminutif, prend le genre du mot dont il dérive: tadig (papa), mammig (maman).

-ijenn f un nom se rapportant généralement au temps: teñvalijenn.

-ik diminutif, adjectif ou adverbe: spontik, goustadik.

-us indique une qualité ou une possibilité: eürus, didreuzus.

-va m indique un lieu: gwiskva (déhabilloir), suffixe ancien utilisé dans les néologismes.

-vezh prend le genre du nom dont il dérive, indique une durée: ur bloavezh (une année).

1. Tadig a zo savet abred hiziv. Mammig ne oa ket diwezhat kennebeut. Hiziv e vo troc'het lod eus an ed. Tad-kozh en doa un droc'herez gwechall. Bremañ e troc'her an ed gant ur vederez. Tadig en deus goulennet digant ul labourer-douar dont gant e vederez. Paol eo anv an amezeg.

2. Setu ar vederez o labourat er park. Troc'hañ ha dornañ a ra an ed. Ar greun a vez dastumet hag ar plouz a gouezh war an douar.

3. Lod eus ar greun a vo gwerzhet e Lannuon. Gant ar greun e vo graet bara evit an dud ha boued evit al loened. Ar plouz a vo lakaet dindan al loened.

4. Herve ha Nora a sell ouzh an amezeg ha Tadig o labourat. I o-daou a zo re yaou-ank c'hoazh da labourat. Al labour a zo re galet ha re zañjerus evito. Nora a droc'h bleunioù. Herve a c'hoari war ar plouz. An eost a zo skuizhus evit an dud vras ha plijus evit ar vugale.

- Petra a ra Herve ? (Nora, Tadig, an amezeg Paol, ar vederez)
- Petra a vo graet gant ar greun ?
Petra a vo graet gant ar plouz ?
- Petra a zo kalet ha dañjerus ? Petra a zo plijus ?
- Labourat a ran Ne labouran ket
- Al labour-mañ a zo re dañjerus evidon
An tog-se a zo re vras evidon
- Me am boa un droc'herez gwechal; ur vederez am eus bremañ

KENTEL 2 - KASTELL TONKEDEG

1. Tintin Mari, o moereb, Tonton Job, o eontr, Erwan hag Annaïg, o c'hendirvi, a zo o tremen vakañsoù e ti Tad-kozh. Pedit a reont o niz Herve hag o nizez Nora da vont ganto da vale e-pad un devezh. Herve ha Nora eo o nizien. Boud, evaj, c'hoarielloù, dilhad a zo sammet e-barzh koufr ar c'harr-tan.

2. Gwelomp da gentañ kastell Tonkedeg ha d'an eil porzh-mor Lokemo. Tonton Job a renk e wetur dindan ar gwez. Tintin Mari a bren bilhedoù evit an holl. Herve a zo dija o pignat war an tour-kreiz gant e c'hoar hag e genderv. Huchal a reont war o eontr hag o moereb: sellite pegen uhel ez omp amañ ! Ya, eme an eontr, uhel ez oc'h ! Diwallit da gouezhañ !

3. O eontr hag o moereb a gemer o amzer da sellout en-dro dezho.

- Setu an nor vras gant toulloù chadennoù ar pont.
- Perak chadennoù ?
- Evit diskenn ha sevel ar pont.
- Setu sal ar soudarded. Chomet eo e stad vat c'hoazh gant he bolz ha he frenestrou strizh.
- Ar prenestrou a zo strizh met ar mogerioù a zo ledan.

4. Dre ur skalier eo pignet an eontr war lein an tour-kreiz.

- Ac'han e weler bro: ar stêr Leger o tiskenn etrezek Lannuon.
- An tour-hont a zo er c'horn a zo uhel-oc'h c'hoazh. Ac'hano e weler kalz pelloc'h.
- Diskennomp bremañ da zebriñ un tamm a-raok mont pelloc'h.

1. Piv eo o niz Tintin Mari ? Piv eo nizez Tonton Job ?
Piv eo o nizien ? Piv eo moereb Nora ? Piv eo eontr Herve ?
2. Petra a sammer er c'houfr ? Petra a weler e Tonkedeg ?
Petra a weler diwar lein an tour-kreiz ?
3. Uhel on war lein an tourKouezhet on diwar lein an tour....
4. Ac'han e weler, met ac'hano e weler.....
5. Grit gerioù nevez evel deiz, devezh (miz, sizhun, noz, mintin).....
6. Sellout a ran en-dro din

KENTEL 3 - LOKEMO

1. Lokemo a zo ur porzh-mor koant e Bro-Dreger. Uhel eo an douar en-dro dezhañ ha brav eo diskenn etrezek an aod. Kalz livioù a weler: ar mor, ar bigi-pesketa, dilhad ar besketerien hag an douristed.

2. Tonton Job en deus renket e garr e-kichen ar c'hae. Tintin Mari he deus choant da vont war an draezhenn gant he merc'h hag he nizez. Ar baotred a fell dezho mont da welout ar bigi-pesketa. Tonton Job a ziskouez ar wern gant ar ouel, ar stur evit ren ar vag war ar mor. Ar roued da besketa a zo er vag. Pelloc'h e weler ur pesketaer o sankañ an eor e-barzh an traezh.

3. Poent eo bremañ mont d'en em ziwiskañ evit mont en dour. Ar merc'hed a zo aet e-barzh ar c'harr-tan. Ar baotred a zo aet a-dreñv ur roc'h vras dirak ar mor. Reier a zo e Lokemo. Uhel eo ar mor. Herve hag e genderv a splij diwar ur roc'h. Nora hag he c'heniterv a chom da sankañ o zreid en ur poull leun a zour klouar. An eontr hag ar voereb a glask neuñal enep an houl.

4. Nora ha Gwenola a red kuit en ur huchal:

- Gwelet em eus ur pesk drouk er poull !
- Herve a dosta hag a sell ouzh an dour. Petra a wel ? Ur c'hrank bihan glas-du o kerzhout goustad. Kemer a ra ar c'hrank dre un troad.
- Setu al loen drouk a ra aon d'an div dimezell !

1. Petra a zo e Lokemo ? Petra a ra pep rummad ?
2. Petra a weler war ar vag ?
3. Petra a ra ar baotred, ar merc'hed, an eontr hag ar voereb ?
4. Ur vag-pesketa am eus... An eor am eus sanket entraezh...
5. Me a zo chomet a-dreñv da c'hoari... Ar reier a zo a-dreñv din...
6. An houl a sav enep din... Me a fell din...
7. Ur c'hrank bihan du, emezon, emezout, emezañ, emezi, emezomp.. (G 35)
8. Ur vag gant he gwern hag he gouel, emezon....

KENTEL 4 - KONTADENNOU TAD-KOZH

1. Friko bras a zo hiziv e ti Tad-kozh. Pedet eo bet gantañ e vugale hag e vugale vihan. Mamm-gozh he deus poazhet daou gilhog er fornigell. Aozet he deus ur wastell gant bleud, viou, sukr hag amann. Tad-kozh en deus servijet gwin mat. Lipat a ra e werenn, met siwazh, goullo eo a-darre. Komz ha farsal a ra.

2. Mont a raen gwechall da vale da Donkedeg. Un deiz em eus gwelet un den eus Bro-Saoz o vale war ur velo war mogerioù an tour-kreiz. Spontañ a rae an dud. Aon a rae din ivez. Un den ampart ha dispont a oa ar Saoz-se.

3. Amezeien ar c'hastell a lavar e teu ur c'had da vale e-pad an noz e-mesk ar vein kouezhet. Chom a ra zoken da sellout en-dro dezhi, azezet war ur maen. Pa glev c'hwez ur fuzuilh ez a kuit kerkent. Al loen-se eo perc'henn kozh ar c'hastell. Dont a ra da baeñ an droug en deus graet war an douar.

4. Diskenn a ra Tad-kozh ur banne en e werenn, ha kemer a ra troad ur c'hilhog. Mamm-gozh a lavar dezhañ:

- Diwall da evañ re ha da vezañ meyv !
- Arabat kaout aon, divezv-mat ez on c'hoazh ! N'on ket dizampart kennebeut.
- Pa ever kalz a vanneoù bihan e teuer da vezañ meyv buan !
- N'em eus evet c'hoazh nemet daou vanne bihan a win !

1. Gant petra e reer ur wastell ? Petra a zo bet servijet ?
2. Petra a ra ar Saoz e Tonkedeg ? Piv eo ar c'had ?
3. Perak e teu ar perc'henn kozh en-dro d'ar c'hastell ?
4. Spontañ a ran...(diskenn, droug, spontañ)
5. Grit daou rummad frazennoù evel ar re-mañ:
Un den ampart ar Saoz-se ! N'on ket dizampart c'hoazh !
6. Yannig a zo bras; Herve n'eo ket bihan kennebeut !

KENTEL 5 - AR SISTR NEVEZ

1. Diriaou o doa dastumet an avaloù e ti Tad-kozh. Hiziv e reer sistr. Malañ a reer an avaloù gant ur vilin. Goude e lakaer an avaloù malet dindan ar wash evit bezañ gwasket. Tad-kozh a gemer ur vazh-houarn evit stardañ ar wash.

2. Ar sistr a gouezh e-barzh ur plad ledan ha don. Livet-brav eo ar sistr nevez ha c'hwez vat a zo gantañ. Herve a ev ur werennad. Sukret eo ar sistr nevez, ur vlaz c'hwek a zo gantañ, ha n'eo ket ur vlaz c'hwerv evel gant hini Tadig. Herve a ev ur werennad all.

3. Herve a zo klañv. Poan en deus en e gof. Ret eo dezhañ redek buan d'ar prive-zioù ha mont da gousket war ur gwele.

4. C'hoarzhin a ra Tad-kozh. Va sistr a zo mat emezañ. Efed a ra dija.

Leun eo ar plad bras. Poent eo goullon-deriñ anezhañ. Gant ur gastelodenn e karg ur sailh. Mont a ra da ziskargañ e sailhad en ur varrikenn e-barzh ar c'hav.

Herve eñ a zo kousket-mat war gwele e dad-kozh.

1. Piv en doa dastumet an avaloù ? Petra a reer gant ur vilin ? gant ar wash ? gant ar gastelodenn ? gant ar sailh ?
2. Grit pemp ger evel gwerennad, sailhad...
3. Grit pemp frazenn evel houmañ: Sistr Tad-kozh a zo c'hwekoc'h eget hini Tadig.
4. Poan-benn am boa...(poan-gof, poan-dent...)
5. Me am boa goullonderet ar sailh....(kargañ, diskargañ, stardañ)
6. Poan am eus, emezon....Laouen on, emezon...(G 35)

1. Herve a zo kousket-start war gwele Tad-kozh. Mamm-gozh a laka dilhad tomm warnañ. Herve ne glev ha ne wel netra eus ar pæzh a dremen. Emañ o vale war e varc'h e koadoù stêr Lannuon. E gi Fridu a red en e gichen.

2. Setu i o-zri dirak kastell Tonkedeg e-kreiz an noz. Mont a ra e-barzh ar porzh kentañ. An eil dor a zo serret. Huchal a ra. Ar chadennoù a ra trouz. Ar pont a ziskenn hag an nor a zigor. Stagañ a ra e varc'h ouzh ar vogez. Ar soudarded a zo kousket. Ne glever netra nemet trouz treid ar marc'h war vein ar porzh.

3. Ur c'had a zo azezet e-kichen dor an tour hag a sell outañ. Herve a glask kregiñ e l' loen. Ar c'had a ya kuit er skalier. Herve a bign betek lein an tour. Ne wel ket ar c'had. A-us d'e benn e wel al loar o c'hoarzhin. Ouzh troad an tour emañ ar c'had o c'hoari.

4. Diskenn a ra buan. Nijal a ra zoken evel ul labous. Er porzh ne gav nemet e varc'h kousket. A-us d'e benn e wel atav al loar o c'hoarzhin hag ur c'had o lammat war lein an tour. Herve, spontet, a ra ul lamm en e wele.

- Aon ac'h eus ? eme Vamm-gozh.

- N'em eus ket ! ul lamm am eus graet war va marc'h-koad.

- Un huñvre gaer ac'h eus graet !

1. Pelec'h emañ Herve ? Petra en deus gwelet e kastell Tonkedeg ?
2. Gant petra eo bet spontet ? Petra a lavar dezhañ e vamm-gozh ?
3. Spontañ a ran pa glevan trouz....
4. Ur wastell am eus aozet.....An avaloù am boa malet...
5. Spontet on bet, emezon.....
5. Naon ha sec'hed am eus.....
6. Al loar a zo a-us din.....
7. Grit div frazenn evel houmañ: Ne glevan nemet trouz e dreid...

1. Dec'h e oa bet Herve ha Nora e marc'had Lannuon. Mammig he doa renket he c'harr war ur blasenn vihan e-kichen marc'had ar moc'h. Diskennet e oant dre ur ru voan betek ar blasenn vras. Stalioù a oa a bep tu. Traoù da blijout da bep hini. Nora a daol evezh ouzh an dilhad; Herve a daol evezh ouzh an traoù-skol. Mammig ne daol evezh ouzh netra !

2. Mammig a blij dezhi prenañ he zraoù en ur stal vras anvet "Itronezed Breizh". Emañ ar stal e-kichen an ti-kêr. Pep tra a zo e gwerzh amañ. An traoù-skol a werzher e-traoù. Herve ha Nora a zibab kafe-roù ha kreionoù. Mammig a bren mouchoù-roù ha serviedennoù-taol.

3. En nec'h e werzher an dilhad. Ret eo da Herve en em ziwiskañ evit esa ur bragoù hag ur porpant. E-keit-se e tibab Nora ur vantell hag ur vroz.

- Pa oan yaouank, ne oa ket ken ker an dilhad, eme Vammig.

- Pa oas yaouank, ne oa ket ken brav an dilhad kennebeut, eme Nora.

- Pa oan yaouank e oa kalz gwelloc'h an dilhad, a respont Mammig.

4. Adtremenet e oant e-kichen marc'had ar moc'h bihan. Farsus e oa gwelout an dud o tiskargañ hag oc'h adkargañ ar moc'h bihan.

Ur paotr kozh a laka ur pemoc'h bihan e-barzh ur sac'h. Krial a ra al loen, met den ebet ne daol evezh outañ !

1. Petra a ra Herve, Nora, Mammig ? Petra a weler er marc'had ?
2. Petra a werzher e-traoù ar stal ? Petra a werzher en nec'h ?
3. Dec'h e oan e marc'had Lannuon...oas,oa, oamp, oac'h,oant,oad. Dec'h e oan bet o tibab dilhad nevez...Dec'h e oan bet o neuial.
4. Pa oan yaouank ne oa ket ken ker an dilhad...
5. Me a daol evezh ouzh pep hini...
6. Den ebet ne daol evezh ouzhin, ouzhit, outañ, outi,ouzhimp. ouzhoc'h, outo(G 35).

Ne gomz ken ouzhin...

KENTEL 7 - KARR-TAN TADIG

1. Ret eo diskenn ha pignat e ruioù Lannuon, a zo bet savet war vord ur stêr. N'eo ket plaen. Diblaen eo. Dec'h e oa chomet karr-tan Tadig a-sav e-traoù ur ru sonn. Tadig a laka ar starderez. Naetaat a ra ar boujiennoù.

2. Sachañ a ra Tadig war al lañserez. Frañval a rae ar moter. Kregiñ ne rae ket. Ober a rae e benn fall. Ne felle ket d'ar moter lañsañ.

3. Herve a ziskenn e kêr evit lavarout d'ur mekaniker dont. Ar mekaniker a sell gant evezh ouzh ar moter. Sachañ a ra war al lañserez, met ar moter ne sent ket. Sec'hed en deus ! N'eus ken a esañs e-barzh al lestr ! Mont a ra Herve da brenañ ur bidoniad e ti ar mekaniker.

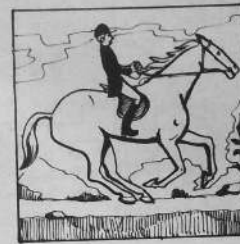
4. Mezh en deus Tadig pa soñj en dro-se, ha ne gomz ket anezhi. Met alies e lavar : Bezit atav ur bidoniad esañs en ho karr-tan; a-wechoù eo ret reiñ ur banne dezhañ da evañ !
Herve a dav hag a c'hoarzhe e kuzh.

1. Petra a ra Tadig ? (Herve, ar mekaniker, ar moter)
2. Perak eo diblaen ruioù Lannuon ? Petra a ra ruioù Lannuon ?
3. Grit 3 frazenn evel houmañ: N'eus ken a esañs e-barzh al lestr.
4. Lakait ar pennad 2 en amzer-vremañ: Sachañ a ra Tadig...
5. Sachañ a raen war al lañserez... (lañsañ, naetaat, sentiñ...)
6. Grit 4 frazenn gant plaen, diblaen, ampart, dizampart.
7. Perak en deus mez Tadig ? Petra a lavar Tadig a-wechoù ?
8. Petra a ra Herve ?

KENTEL 8 - KEZEG KEREVEN

1. Bugale skol Vulien o doa bet dec'h un hanter-zevezhiad amzer-vras. Bet e oant bet o welout domani Kereven. En ur dremen dre ar c'hoad ne glaskent ket tro-c'hañ brankoù na dastum kistin. Hast o doa da welout kezeg Kereven.

2. Ur skol a zo bet digoret eno evit deskiñ mont war varc'h. E-kichen ar c'has-tell ez eus ur c'hraou evit lojañ ar c'hezeg hag ur sal vras evit bale war varc'h.

3. Ur paotr yaouank a zo deut da saludiñ anezho war e varc'h. Gwisket e oa gant ur bragoù strizh, ur porpant hir hag ur gasketenn. Fier e oa. Ar marc'h a bleg e benn hag ar paotr yaouank lorc'hus a gouezh war an douar gleb ha lous.

4. Tad-kozh a c'hoarzhe pa gonte Herve dezhañ an istor-se. Kement e c'hoarzhe ma ouele !
- Pa oan yaouank, emezañ, e laboured hepken gant kezeg. Ne oa trakter ebet. E-pad an hañv e saven abred da reiñ boued dezho. E-pad ar goañv e saved diwezhatoc'h.

1. Petra a zo bet savet war domani Kereven ? Penaos e oa gwisket ar paotr yaouank ? Petra a zo c'hoarvezet gantañ ? ved.
2. E-pad an hañv e saven abred, saves, save, savemp, savec'h, savent, sa-
3. Pa oan yaouank e tastumen kistin...
4. Me a c'hoarzhe pa gleven an istor-se...
5. Savit gerioù nevez evel hanter-zevezhiad gant mintin, noz, deiz, miz)
6. Kement e c'hoarzhe ma ouele. (labourat, en em skuizhañ...)

KENTEL 9 - AR CHASE

1. Ar bloaz-mañ, evel warlene, ez a Tadig da chaseal.

- Perak ne chasees ket gwechall, Tadig ?
- Nora ha te a oa bihan hag e plije din mont da vale ganeoc'h ha gant Mammig. Bremañ eo gwelloc'h ganeoc'h mont da c'hoari gant ar vugale all.

2. Gwisket en deus Tadig e zilhac'hase: e heuzoù, un tog ledan, ur porpant didreuzus, ur gouriz leun a dennoù. Lakaet en e fuzuilh war e skoaz.

Paol an amezeg a zo deuet ivez da chaseal. Ur chaseer mat eo. Ar c'hi-chase a red dirazo en ur harzhal. Santout a ra c'hwez ul loen bennak.

3. Ur c'had vras a ra ul lamm war ur c'hleuz. Tadig a ra ul lamm war ar c'hleuz hag ul lamm all e-barzh ar park. Klevet en deus un trouz sec'h ha kouezhet eo war an douar. Gallout a ra adsevel met ne c'hall ket kerzhout.

4. Paol en deus kaset Tadig d'ar gêr en e garr-tan. Douget en deus anezhañ war e wele. Tadig en deus poan en e c'har. Met c'hoarzhin a ra c'hoazh.

- Ret e vo din mont d'ar skol gantar gedon. Lammat a reont gwelloc'h egedon !

Herve a soñj:

- Gwelloc'h e rafe c'hoazh dont d'ar skol ganin !

1. Perak ne chasee ket Tadig gwechall ?
Peseurt dilhad a wisk evit mont da chaseal ?
2. Perak e fell da Dadig mont d'ar skol gant ar gedon ?
3. N'an ket da chaseal alies, ez, a, eomp, it, eont, eer.
4. Pa'z an da vale dindan ar glav, e wiskan ur vantell didreuzus...
5. Bremañ eo gwelloc'h ganin chaseal... Ar c'hi a red dirazon...
6. Grit 2 frazenn gant ar ger bennak enno.
7. Klaskit daou rummad gerioù evel: treuzuz, didreuzus.
8. Ne c'hallan ken lammat...(chaseal, redek...)

KENTEL 10 - AN OSPITAL

1. Mammig he deus pellgomzet d'ar medisin. Ne oar ket petra d'ober. Tadig a glemm pa glask fifval e c'har. Ar medisin en deus roet urz da gas Tadig d'an ospital gant un ambulañs.

2. Paol ha blenier an ambulañs o deus douget Tadig e-barzh ar c'harr ha lakaet anezhañ war ur gwele. Mammig he deus lakaet dilhad-gwele dindan e benn ha war-nañ. An ambulañs en deus kemeret neuze hent klañvdi Lannuon.

3. Mammig he deus roet paperenn ar medisin d'ar c'hlañvdiour. Roet en deus urz da zougen Tadig da sal ar radiologiezh.

- Torret hoc'h eus ho kar, eme ar radio-logour. Ret eo lakaat ho kar er plastr e-pad daou viz.

4. - N'ouzon ket c'hoazh, eme Dadig, ez on kròg da goshaat !

- N'ouzon ket ? eme Mammig. Gouzout a rez bremañ diwar da goust ez eo ret dit di-wall. N'out ken yaouank, va faotr !

- Te n'out ket kalz war va lerc'h kennebeut !

1. Petra he deus graet Mammig ? Perak e klemm Tadig ?
2. Da belec'h eo bet kaset Tadig ? Penaos eo bet kaset ?
3. Piv a zo krog da goshaat ? Piv n'eo ken yaouank ?
4. Gouzout a ran diwar va c'houst ez eo ret din di-wall...
5. N'ouzon ket, ouzout, oar, ouzomp, ouzoc'h, ouzont, ouzer (neual, pesketa, chaseal, pellgomz...)
6. Krog on da goshaat... (yaouankaat, brasaat, ledanaat, gwellaat...)
7. War va lerc'h, war da lerc'h...

1. Herve ha Nora o deus kavet ul labous war vord an hent, ul labous gwisket-brav gant ur c'heñ teñval hag ur c'hof sklaer. Poan en doa o nijal ha klemm a rae. Nora a gemer an evn etre he daouarn. Tremen a ra he dorn war e gein. Sellout a reont o-daououtañ gant evezh.

- Un drask eo, eme Herve, hag unan eus e zivhar a zo torret.

2. Herve a gas al labous gantañ d'ar skol. Lakaet eo bet en ur voest e korn ar c'hlas. Ar skolaer en deus roet greun dezhañ da zebriñ. Naon en doa al loen ha laouen e oa gant e voued.

3. - E c'har a zo torret, eme Herve. Kaset e vo da welout ur medisin ?

- N'eo ket ret, eme ar skolaer.

Ar skolaer a zo ivez ur c'hlanvdiour mat. Staget en deus ar c'har torret ouzh un tamm koad evit ma chomo reut e-pad ur penad.

4. Al labous a zo deuet d'ar gêr. gant Herve ha Nora. Lakaet eo bet ganto en ur c'hased e-kichen ar prenestr. An drask en em blij eno. Gwelout a ra al laboused o nijal ha klevout a ra anezho o kanañ. Hag un deiz ez eo nijet kuit hep lavarout Kenavo. Herve ha Nora o deus goulet kalz.

1. Penaos e oa kein ha kof an drask ?
Perak e fell da Herve kas an drask da welout ar medisin ?
2. Petra en deus graet ar skolaer dezhañ ? Perak eo nijet kuit ?
3. Sellout a ran outañ bremañ... Sellout a rin outañ warc'hoazh...
4. Sellout a raen outañ gwechall...
5. Sellet em eus outañ dija... Sellet em boa outañ dec'h...
6. Pa c'hallan ez an da vale...
7. Ne c'hallan ken mont da chaseal (neuial, splujañ...)

1. Herve ha Nora a zo gant ar boan-dent. Mammig he deus lavaret da bep hini anezho: Digorit ho kenou ma welin. Mammig a sell gant evezh. Pep hini ac'hanoc'h en deus un dant brein. Goude merenn e tiskennimp da Lannuon.

2. Div itron gozh a zo o c'hortoz er sal. Komz a reont an eil gant eben.

- Lakaet em eus dent nevez evit bezañ koantoc'h ha yaouankoc'h. E-pad ar predoù e lakaan va dent war an daol en ur volenn.

- Tennañ a ran va dent evit kousket. N'eus ket pell em boa taolet va dent e sailh al loustonioù.

Herve ha Nora a selaou gant evezh hep c'hoarzhin.

3. Setu tro Herve ha Nora. An dantour a ra ur bikadenn da Nora ha buan e tenn an dant brein. Tro Herve a zo da azezañ war ar gador uhel. Aon en deus pa wel an dantour gant e vinvioù : ar benveg d'ober pikadennoù hag ar benveg da dennañ dent. Taolioù treid a ro. An dantour a lavar: Chom sioul ! N'eus netra d'ober gant Herve hiziñ. Mammig a lavar: deomp d'ar gêr ha gortozomp ur wech all !

4. An deiz war-lerc'h e c'houlenn Herve digant e vamm:

- Ro din arc'hant da vont da Lannuon, mar plij.

- Mont a ri da-unan ?

- Ya, va-unan. Me a zo un den bremañ. Gwelloc'h eo tennañ un dant eget chom gant ar boan-dent !

1. Perak o deus Herve ha Nora poan-dent ? Petra a lavar o mamm ?
2. Perak e fell d'an itron gentañ lakaat dent nevez ?
Perak e fell d'an eil itron lakaat dent nevez ivez ?
3. Grit 4 frazenn evel ar re-mañ :
Herve ha Nora a sell an eil ouzh egile (komz, selaou).
Unan a gan, egile a c'hoari (lenn, selaou; dañsal, sellout)
4. Goude merenn e tiskennin, tiskenni, tiskenno, tiskennimp, tiskennot, tiskennint, tiskennor. (tennañ, labourat, sevel)

KENTEL 12 - E TI AN TROC'HER-BLEV

1. Ur mintin bennak e lavar Mammig da Dadig: Diskenn da Lannuon ha kas Herve gant. Poent bras eo decc'h ho-taou troc'hañ ho plev. Herve a zo laouen o vont da vale. Ne oar ket pelec'h ez a.

2. Tadig a ya da gentañ da brenañ ur pakad sigarettennoù hag ur gazetenn evit Herve. "Berroc'h e vo an amzer, emezañ. Moarvat e vo ret deomp gortoz e ti ar perukenner!" Ar ger perukenner a ra aon da Herve.

3. N'eus den ebet o c'hortoz. Ar perukenner a zo o troc'hañ e varv d'un den kozh gant un aotenn lemm. Setu tro Tadig. Ar perukenner a gempenn e vlev gant ur grib ha buan e troc'h anezho gant e droc'herez hag e sizailh. "Bremañ e vin koantoc'h ha yaouankoc'h", eme Dadig.

4. "War-lerc'h an hini bras, an hini bihan!" Herve a bleg e benn. Droug a zo ennañ. Ne c'hall ket Tadig lavarout: Koantoc'h ha yaouankoc'h e vi Herve! An dud yaouank ha koant o deus blev hir ha barv! Herve ne fell ket dezhañ bezañ un den kozh evel e dad: n'en deus na blev na barv! Tadig a zo dall!

1. Gant peseurt binvioù e labour ar perukenner? Petra a ra gant ar grib?
2. Perak e pleg Herve e benn? Perak e soñj ez eo dall e dad?
3. Setu daou baotr: an hini bras..., an hini bihan... Setu div blac'h: an hini vras..., an hini vihan...
4. Ober div frazenn evel houmañ: N'en deus na blev na barv.
5. Warc'hoazh e vin koant, vi, vo, vimp, viot, vint, vior (laouen, abred).
6. Pa vin bras e vin un den kreñv...
7. Grit div frazenn gant ar ger bennak enno.

KENTEL 13 - AR VEILHADEG

1. Ar gwener da noz e c'houlenn Tadig: Piv a zeuio warc'hoazh d'ar veilhadeg e Lannuon? Herve ha Nora a respont Ya, hep gouzout petra eo ur veilhadeg. Kerkent e c'houlennont: Petra eo ur veilhadeg?

Ur veilhadeg a zo ur gouel brezhonek gant kanaouennoù, unangomzoù ha pezhioù-c'hoari. Kalz a blijadur hor bo sur-mat.

2. Leun a weturioù a oa dirak sal vras ar sportoù hag er ruioù tro-dro. Ar sal a oa leun a dud azezet war kadorioù ha bankoù. Al leurenn a oa bet kempennet gant bleunioù ha bannieloù breizhat.

3. Ar veilhadeg a grogas gant un ton-dañs c'hoariet war un delenn ha kanet gant ur plac'h yaouank:

An hini yaouank a zo koant,
An hini gozh he deus arc'hant.

Nora a heje he fenn a-dreñv war he c'hador. C'hoant he doa da zañsal.

Herve en doa plijadur gant "Tabutoù etre ur vamm-gaer hag he mab-kaer", ha gant "Devezh kentañ ur soudard er c'hazarn".

4. E-pad an ehan e oant aet holl d'evañ ur banne.

- Petra ho po?, eme Dadig?
- Me am bo ur banne bier evel Tadig, eme unan.
- Ha me ur banne limonad, eme eben.
- Ha me ur banne dourenn-frouezh, eme un trede.

Ha pep hini da sachañ war e voutailhad evel ur bugel bihan.

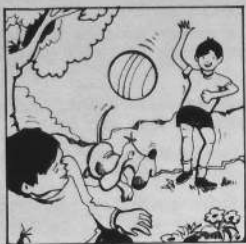
1. Petra eo ur veilhadeg? Pelec'h emañ ar veilhadeg?
2. Petra a ev pep hini? Petra a blij da Herve? da Nora?
3. Petra eo un unangomz hag ur pezh-c'hoari?
4. Bier am bo, az po, en devo, he devo, hor bo, ho po, o devo. (sistr...)
5. Kerkent ma vo brav an amzer e lakain va dilhad-hañv...
6. Grit 3 frazenn gant ar ger kerkent.
7. Echuit ar ganaouenn: An hini ...he deus ...gwenn,
An hini melen.
8. Savit ur poz nevez evit ar ganaouenn: An hini An hini.....

KENTEL 14 - C'HOARI TROADIG-KAMM

1. Tadig ha Mammig o deus pedet o nizien Erwan ha Gwenola da dremen ar yaou gant Herve ha Nora. War-dro ar memes oad o deus o-fevar.

2. Herve hag e genderv Erwan a c'hoari gant ur baloñs war leur ar vereuri. Evel pal o deus dibabet daou beul ar c'harr-di. Fridu ar c'hi a zo deuet ganto da c'hoari. Redek a ra war-lerc'h ar baloñs met ne zeu ket a-benn da gregiñ ennañ.

3. En tu all d'ar voger emañ Nora hag he c'heniterv Gwenola o c'hoari troadig-kamm. Skubet o deus an douar gant ur skubell ha graet warnañ ur c'harr-nij. Ur maen a daol pep hini dirazi er c'harrez kentañ. Ret eo ober tro holl garreziou ar c'harr-nij en ur voutañ war ar maen gant un troad hepken.

4. Ar baloñs a nij eus al leur war benn Nora ! Diskaret eo Nora e-kreiz ar c'hoari. An daou baotr a c'hoarzh, ar c'hi a harzh, Nora a ouel ha Gwenola a bok dezhi. Herve n'ay ket da bokat d'e c'hoar?
- N'in ket !
- Perak n'i ket ?
- Nora a ra ardoù evit nebeut a dra !

1. Pelec'h emañ ar gendirvi hag ar c'henitervezed o c'hoari ?
2. Penaos e c'hoarier gant ar baloñs ? Penaos e c'hoarier troadig-kamm ?
3. Penaos eo bet diskaret Nora ? Petra a soñjit eus ar baotred ?
4. Kerkent ma vo tomm ez in da vale, i, aio, aimp, eot, aint, eor...
5. Grit 2 frazenn gant en ur : Ret eo ober tro an holl garreziou en ur voutañ war ur maen.
6. Lakait an niverenn 3 en amzer-da-zont.

KENTEL 15 - AR C'HLEIER

1. Herve hag e genderv Erwan a zo aet o-daou da welout iliz Bulien. Erwan a zo kolist. Bep sul e sikour ar beleg da lavarout an oferenn.

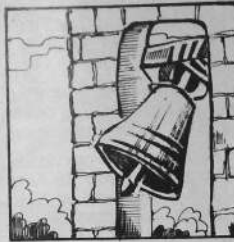
Diskouez a ra da Herve kraou ar Mabig Jezuz, ar c'heur, an aoter vras gant ar c'hloc'h bihan, ar sekretiri, e zilhad ruz ha gwenn, hag alc'houez ar c'hleier.

2. Erwan a zigor un norig.

- Gwask war ar bouton-mañ hag e vo elu-met goulou ar c'hraou. Chom da c'hortoz amañ.

- Petra a ri-te e-keit-se ?

- Mont a rin-me er-maez da eveshaat an iliz e-keit-se.

3. A-greiz-holl e krog ar c'hleier da seniñ! Petra a ray ? Herve a zo spontet ha ne oar ket pelec'h en em voutañ ! Lammat a ra er-maez d'ar red. Kouezhañ a ra etre divrec'h ar sakrist.

- Marmouz fall ! Krog-mat on ennout. Deus ganin bremañ betek ti an Aotrou Person.

- N'eo ket me ! n'eo ket me !

4. An Aotrou Person a zegouezh war an taol. Herve n'en deus ket c'hoant hiziv da farsal gant e soutanenn hir !

- Aotrou Person, ar fri-lous-mañ en deus lakaet ar c'hleier da vont en-dro ha c'hoazh e kred lavarout n'eo ket en deus graet an taol. Petra a raimp dezhañ ?

- Alc'houezañ gwelloc'h dor ar sekretiri ha ne vo ket c'hoariet deomp troiou gant friou-lous ha marmouzien ar vourc'h !

Ar sakrist a alc'houez dor ar sekretiri en ur c'hrognañ.

1. Petra a wel Herve en iliz ? (er c'heur, er sekretiri)
2. Petra en deus klasket ober ? Peseurt tro en deus c'hoariet Erwan dezhañ ?
3. Petra a lavar ar sakrist ? an Aotrou Person ?
4. Ober div frazenn gant e-keit-se.
5. Degouezhout a rin d'an eur, ri, raio, raimp, reot, raint, reot. (lakaat ar c'hleier da seniñ, c'hoari un dro, chom da c'hortoz...)
6. Pa labourin mat er skol e rin plijadur d'am zud, d'az tud, d'e...

1. Kleier iliz Vulienn a son laouen. Hiziv emañ eured Anna, c'hoar-goshañ Gwenola, gant Frañsez, mab Paol an amezeg. Herve ha Nora hag o zud a zo bet pedet.

An holl a zo gwisket-kaer. Mamm he deus prenet ur gwiskamant nevez da Dadig, ur vantell nevez da Nora hag ur botoù nevez da Herve. Mammig a oa bet dec'h o kempenn he blev e ti ar berukennerez.

2. An Aotrou Person a lavar an oferenn. Erwan en deus gwisket e zilhadruz ha gwenn. Mont-dont a ra ar sakrist en ur ganañ. An Aotrou Person a gomz ouzh an daou zen yaouank. An dud a c'hoarzh en iliz.

3. Goude an oferenn ez eont d'ar friko en un ostaleri vras e Lokemo. Hir eo bet merenn, re hir evit Herve ha Nora. Debret o deus pesked, kig-yeur, kig-leue, fourmaj, frouezh ha gwestell. Herve ha Nora o deus kanet asambles:

"P'lec'h 'z ay ar saout warc'hoazh, Marivonig ?"

An dud o deus graet trouz gant o daouarn da ziskouez e oant laouen.

4. Tadig a gane ivez en ur zont d'ar gêr. Mammig he deus lavaret:
- Aozet-mat e oa bet ar friko ha kempennet-brav ar sal.
- Ar gwinn am eus kavet mat. Ur banne gwinn kozh a ra vad d'ar galon.
- Gwelout a ran ! Ruz eo da benn ha kanañ a rez gwelloc'h eget ar sakrist !

1. Peseurt gouel a oa hiziv e Bulien ?
Perak e oa bet pedet Herve ha Nora ?
2. Penaos e oa gwisket Herve ? (Nora, Tadig, Mammig)
Petra a rae ar sakrist ? Perak e c'hoarzh en an dud en iliz ?
3. Piv en deus kanet e-pad ar friko ? Petra o deus kanet ?
4. Ober 3 frazenn evel houmañ: Tadig a gane en ur zont d'ar gêr.
5. Ur c'harr-tan am bo pa vin bras...
Pa vin pinvidik e savin un ti nevez...

1. Emañ Nora en he c'hambri-gousket. En em walc'het he deus er sal-dour. Gwisket he deus he hiviz-noz hag emañ bremañ o kempenn he blev dirak he melezour gant ur grib vras. Ur goulou a zo elumet war an daol-noz. Nora a blij dezhi lenn a-raok kousket.

2. Goustad e tiskenn he zreid dindan an dilhad-gwele. Ar pallennoù a zo tomm, met al liñselioù a zo yen a-walc'h. A-greiz-holl e lez ur griadenn. Gant bizied unan eus he zreid he deus santet blev reut ar c'hazh. Ul lamm a ra er-maez eus he gwele.

3. Div ha div e tiskenn pazennoù ar skaller. A-bouez penn e huch war he mammig a zo o lenn kazetenn an deiz en he c'hador-vrec'h.

- Petra a zo c'hoarvezet, Nora ?
- Bisig a zo aet da guzhat e-barzh va gwele ! Gant bizied va zreid em eus santet e vlev reut !
- Deomp hon-div da welout.

4. Mammig a sell e-barzh ar gwele. Ha petra a gav en e greiz ? Ur broust !
- Ur broust hepken, Nora ! Bisig eo flour e vlev. Ne ouies ket ?
- Ne ouien ken kement ez on bet spontet.

Nora ne c'hall ket kousket. Chom a ra da soñjal: piv en deus c'hoariet an dro-se din ?

Herve ne gousk ket kennebeut: c'hoarzhin a ra e kuzh dindan e liñselioù.

1. Petra a ra Nora a-raok mont d'he gwele? Petra a zo war he gwele?
2. Petra he deus santet ? Petra he deus kavet Mammig ?
3. Perak ne c'hall ket Nora kousket ?
Piv en deus c'hoariet an dro-se dezhi ?
4. Va c'halon a zo em c'hreiz, ez kreiz, en e greiz, en he c'hreiz, en hor c'hreiz, en ho kreiz, en o c'hreiz (kof, kein...)
5. N'ouien ket, ouies, ouie, ouie, ouie, ouie, ouie (neual, splujañ, va c'hentel...)
6. Pa ouien va c'hentel ez aen da vale.

KENTEL 17 - AR C'HERMES

1. Ur c'hermes bihan a oa dec'h e Bulien e park ar sportoù. Gant hast ez ae Herve ha Nora etrezek ar vourc'h. Mamm-gozh ha Tad-kozh o doa roet dezho pep a 5 lur da lakaat en o yalc'h. Dre ma tостаent d'ar vourc'h e kTeved an uhelgomzerien o tisonkañ kanaouennoù diouzh ar c'hiz.

2. Stalioù a oa bet kempennet en-dro d'ar park hag ur bern tud a oa dirak pep hini. Herve ha Nora en em zispartañ an eil diouzh egile evit mont gant o c'hendirvi: Herve gant Erwan ha Nora gant Gweno-la. Herve a bren ur bakadenn walennoù evit teurel war boutailhadoù-gwin. Herve a zo re zizampart evit lakaat ur walenn war c'houzoug ur voutailhad-win.

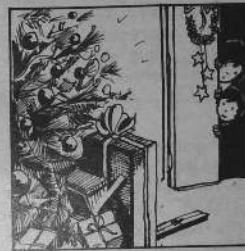
3. Dirak stal ar pastezerzh e weled bugale o lipat o c'hornedad dienn skornet ha dimezelled kozh o lonkañ pezhioù tammoù gwastell. An div zimezellig a dremen hep ehanañ: n'int ket ken lipous-se !

4. Prenañ a reont daou vilhed evit c'hoari al lapined. Bale a rae pevar pe bemp lapin en ur porzh bihan. Ugent toull a oa; pemp war bep tu. Un niverenn a oa war bep toull. Sioul e chôme al lapined. Setu unan o sevel, hag o lammat etrezek unan eus niverennoù Nora hag o vont da guzhat e-barzh an toull. Nec'het e oa Nora gant he lapin. Ne ouie ket petra ober gantañ.

Herve a respont dezhi en un doare reut:
- Dont a reer d'ar c'hermes evit dispign arc'hant ha n'eo ket evit gounit !
Herve a reas tro ar stalioù hep gounit netra ebet.

1. Peseurt c'hoari a blij da Herve ? (da Nora)
2. Piv a zo o lipat dienn skornet hag o lonkañ gwastell ?
3. Petra a zo skrivet a-us da bep toull ? Pehini a c'hounez ?
4. Perak e oa nec'het Nora ? Perak e respont Herve ken reut ?
5. Ober 2 frazenn gant ur pezh.
6. Lakaat an niverenn gentañ en amzer-vremañ hag en amzer-da-zont.
7. Gant hast ez aen d'ar skol, aes, ae, aemp, aec'h, a ent, aed. (d'ar vourc'h, d'ar gouel, etrezek kêr...)

KENTEL 18 - KALANNA E TI MAMM-GOZH

1. Derc'hent Nedeleg he doa pedet mamm-gozh he bugale-vihan da lakaat o botez en he siminal. Nora he doa dibabet ur ur votez-ler ha Herve ur votez-koad torret. Naetaet ha koaret-mat e oant bet ganto.

2. Goude an oferenn-hanter-noz eo bet digoret dor ar sal. Ar botoù a oa goloet gant ur pezh pakadenn. Warni e oa skrivet:

DA HERVE HA NORA EVIT O C'HALANNA.

Skoulmet-mat e oa ar fisel, met buan eo bet diskoulmet ha digoret ar bakadenn: un troer-pladennoù gant peder fladenn warno kanaouennoù kozh ha nevez.

3. An troer-pladennoù a vo din-me, eme Herve, hag ar pladennoù ao vo dit-te. Ne oueziz ket lakaat ar benveg-se da vont en-dro.

Ar marc'had-se ne blij ket da Nora. An troer-pladennoù a zo bet roet dezhi ivez. Trouz a sav etrezo o-daou. Mammig a glev an tabut. Aon he deus na vefe brezel ha kann.

- Ret eo deoc'h ober ar peoc'h hag en em glevout. Ezhomm hoc'h eus ho-taou eus an troer hag ar pladennoù !

4. Tu a zo da vihanañ da lodenniñ ar pladennoù. Pladennoù ar c'hanerezed a vo da Nora ha pladennoù ar ganerien da Herve.

Nora a blij dezhi klevout kanañ:

KOUSK VA MAELA GARET

eilet war un delenn. Herve a blij dezhañ ar c'hanaouennoù nerzhus evel:

KAN-BALE NEVENOE.

1. Petra a zo bet roet da Herve ha Nora evit o c'halanna ?
2. Perak e sav trouz etrezo ? Peseurt kanaouennoù a blij da bep hini anezho ?
3. Klaskit daou c'her stummet diwar marc'had, ha grit frazennoù.
4. Displegit ar frazenn: Aon am eus na vefe brezel ha kann.
5. Ne ouezin ket lakaat ar benveg da vont en-dro, oueziz, ouezot, ouezint, ouezor. (va c'hentel, bieniañ va d'harr-tan)
6. Grit frazennoù gant skoulm, skoulmañ, diskoulmañ, adskoulmañ.

KENTEL 19 - AR POUILL-NEUIAL

1. Herve a zo chomet er gêr en e-unan gant e dad. Nora a zo aet da evañ kafe gant he mamm da di un amezegez. Tad en deus lavaret d'e vab: Deus ganin d'ober un dro da boull-neuial Lannuon. Kemer da vragou-kouronkañ hag ur serviedenn-em-walc'hiñ.

2. D'ar sul ha d'ar yaou e vez digoret ar poull-neuial d'an holl dud. Tad a bae daou vilhed: daou lur evitañ hag ul lur evit Herve. Diswiskañ a reont o dilhad ha gwiskañ o bragou-kouronkañ en ul logell. Ur plac'h a zastum o dilhad all er gwiskva hag a ro un niverenn e metal da bep hini. A-raok mont er poull eo ret tremen dindan ar strinkadenn-zour evit en em walc'hiñ.

3. Herve en deus un tammig aon. Biskoazh n'eo bet o kouronkañ en ur poull-neuial. En em lezel a ra da riklañ en dour klouar. Leur ar poull a zo war ziskenn. Tamm-ha-tamm e sav an dour betek e vruched. E-keit-se en deus neuiet e dad betek ar penn pellañ ha splujet en dour. Herve a fell dezhañ ober kemend-all.

4. En em sec'hañ hag en em adwiskañ a reont pep hini en e logell. Herve a glev e dad o klemm.

- Pelec'h emañ va loeroù ? Piv en deus laeret va loeroù ? Biken ken ne zeuin amañ.

Siwazh ! den ebet n'en deus gwelet e loeroù. Ret eo da Dadig lakaat e dreid noazh en e votoù-ler. En ur zistreiñ e klask e bakad-sigaretennoù hag e kav e loeroù en e c'hodell !

- Al laer ne oa ket pell, eme Herve.

1. Petra a lavar Tadig da Herve ? Petra a ra Herve a-raok mont da gouronkañ ?
2. Petra a ra Tadig er poull-neuial ? Petra a ra Herve ?
3. Grit frazennoù gant biken, biskoazh, kemend-all
4. Kemer, kemeromp, kemerit (gwiskañ, splujañ, riklañ...)
5. Deus, deuoomp, deuit d'ar gêr (d'ar skol...). Kae, deomp, kit
6. Gouez, gouezomp, gouezit da gentel... (sentiñ ouzh da dud, neuial ha splujañ...)

KENTEL 20 - MARMOUZ BIHAN AR ZOO

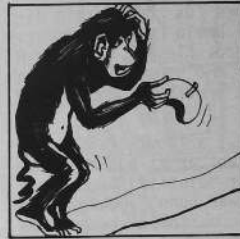

1. Daou vugel a oa ouzh dor ar skol o c'hortoz ar skolidi da zont er-maez. Roet o deus un trakt bihan da bep skoliad da bediñ anezho da zont da welout loened ar sirk. Mamm-gozh de deus roet pep a bezh a lur da Herve ha da Nora. Bezit war evezh, emezi, ha diwallit diouzh al loened gouez !

2. Gweturioù ar sirk a oa bet renket e stumm ur c'harrez. Kaouedoù al loened gouez a oa digor war un tu. Daou leon kozh a oa hanter-gousket c'hoazh e korn o c'haoued. Kroc'hen un tigr yaouank leun a roudennoù a blije kalz da Nora. Ne chomas ket pell da sellout outañ: yuda! a rae gant an naon hag aon a rae dezhi.

3. An holl vugale a chome da sellout ouzh ur familhad marmouzien o tiskenn hag o pignat war brankoù ur wezenn. Ur marmouz bihan a vraskele war-bouez e lost. Unan a dostaas evit tapout ar c'hraoñ a ginnige dezhañ ar vugale. Astenn a reas un dorn en diavaez ha kas gantañ boned ruz Nora. An holl vugale a grogas neuze da c'hoarzhin. - Nora a guzhe he dremm.

4. Herve a c'houlennas digant rener ar zoo: Bezit ar vadelezh da reiñ deomp en-dro ar boned a zo bet laeret.

Ar marmouz ne selaoue ket urzhioù e vestr. Ne oa ket ul loen doñv c'hoazh ! Ur vignonez da Nora a daolas he boned-hi war al leur. D'e dro e taolas ar marmouz boned Nora ouzh treid Herve. Ar marmouzien a blij dezho marmouziñ an dud !

Herve en deus roet un anv farsus da voned ruz e c'hoar. Anvet eo bet gantañ :

Boned ar Marmouz !

1. Petra a ra loened ar zoo ? Petra a c'hoarvezas gant ar boned ?
2. Al loened gouez pe al loened doñv a blij deoc'h ? Perak ? ned.
3. Grit div frazenn evel houmañ : Bezit ar vadelezh da reiñ ar bo-
4. Lakait ar pennad 3 en amzer-vremañ hag en amzer-da-zont.
5. Klaskit daou c'her stummet gant hanter evel hanter-gousket ha grit ur frazenn gant pep hini anezho.
6. Bez, bezomp, bezit (sioul, fur, war evezh...)
7. Grit ur frazenn pe ziv gant war bouez...

1. Ur martolod kozh a zo nevez-deuet da chom etre ar vourc'h ha mereuri Herve ha Nora. Farsus eo. Plijout a ra dezhañ komz gant ar vugale ha diskouez dezho e draoù hag e loened. Pa vez brav an amzer e laka er-maez da heuliañ ur ouistiti deuet gantañ eus Amerika ar C'hreisteiz. Stagef e vez atav gant ur chadenn ha ne c'hall ket redek pell.

2. Ar vugale a ro d'ar marmouz frouezh a bep seurt da zebriñ. Azezañ a ra neuze war e benn-adreñv da zibluskañ ar c'hraoñ pe ar c'histin gant e zaouarn hag e zent. Gouzout a ra ivez dibluskañ vioù poazh torret ha lonkañ anezho. Ar ouistiti a zo ur mignon gwirion da vugale Vulien.

3. Fañchig a fell dezhañ lakaat e vignoned da c'hoarzhin diwar goust ar ouistiti. Kinnig a ra ur vi brein d'ar marmouz. Treiñ hag adtreiñ a ra ar vi etre e zaouarn. Klask a ra terriñ ar bluskenn gant e zent, met re vihan eo e c'henou. Fañchig a ziskouez dezhañ penaos en em gemer: skeiñ ar vi war un tamm koad evit faoutañ ha terriñ ar bluskenn.

4. Ar ouistiti, hag a zo ul loenig ampart, a faout hag a dorr e vi. An holl a sant c'hwez ar brein gant ar vi hag a bella. Fañchig a chom da c'hortoz petra a raio ar ouistiti. Ar marmouz a sant ivez c'hwez fall hag a daol ar vi war benn Fañchig. Mezh en deus ha ne gred ket goulenn digant ar martolod kozh gwalc'hiñ dezhañ e zremm !

1. Petra a zebr ar ouistiti ? Penaos e ra da zebriñ ?
2. Peseurt tro a fell da Fañchig c'hoari dezhañ ?
Petra a soñjit eus doareoù Fañchig ?
3. Klaskit 2 rummad gerioù evel treiñ hag adtreiñ.
4. Lakait ar pennad 3 en amzer-da-zont (a fello dezhañ), en amzer-andremenet (a felle dezhañ), en amzer-dremenet-strizh (a fellas dezhañ).
5. Prenet em eus madigoù diwar va c'houst...
6. Grit div frazenn gant diwar goust.

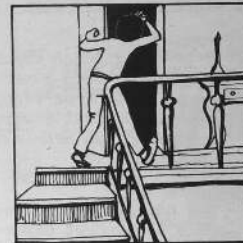
1. Tad ha Mamm Herve ha Nora o deus ur bevveg skinwel pell'zo. Ar skingomz a vez selaouet e-pad ar predoù evit klevout ar c'heleier. Tadig en deus ouzhpenn un tranzistor en e gambr-gousket. Pa vez skuizh diouzh an noz e plij dezhañ mont da gousket abred. Lenn a ra neuze pe selaou ar radio.

2. Herve ha Nora a vez gwelloc'h ganto chom da sellout ouzh ar skinwel bep merc'her da noz. An deiz war-lerc'h o devez amzer da gousket.

Henozh ez eus savet trouz etrezo diwar-benn dibab ar chadenn. Div chadenn a zo ha pep hini a skingas ur program disheñvel. Henozh e c'heller gwelout "Sirk ar Steredennoù" pe "Avañturioù Robinson Kruzo war e enezenn!"

3. Herve a fell dezhañ gwelout Robinson Kruzo. Nora a zibab Sirk ar Steredennoù peogwir e vez atav enep Herve.

Mamm hag a glask plaenaat an traoù, a gav dezhi he deus kavet un diskoulm: Sel-Tomp da gentañ ouzh ar sirk etre 8 eur 30 ha 9 eur 30. Goude hor bo amzer da Welout hanter diwezhañ Robinson Kruzo.

4. Herve ne blij ket dezhañ ur seurt diskoulm. Fellout a ra dezhañ gwelout ar film hed-ha-hed. Ur barr fulor a grog ennañ ha mont a ra da gousket hep lavarout nozvezh vat da zen ebet.

Nora a zo laouen: gounezet he deus war he breur ha c'hoariet un dro dezhañ !

1. Gant peseurt binvioù e c'heller selaou ar c'heleier ?
Pehini a blij deoc'h ar muiañ ? Perak ?
2. Perak e sav trouz ? Peseurt diskoulm a ginnig Mammig ?
3. Grit div frazenn gant peogwir.
4. Pa vezan yac'h, e labouran mat, vezez, vez, vezomp, vezit, vezont, vezer. (skuizh, diskuizhañ; laouen, kanañ...)
5. Naon am bez, az pez, en devez, hor bez, ho pez, o devez.
6. C'hoant kousket am bez pa vezan skuizh...
7. Grit ur frazenn gant hag a evel houmañ: Mammig hag a glask...

1. Herve a zo fuloret, met n'en deus ket c'hoant da gousket evit se na da dremen hep Robinson Kruzo. Buan ha buan e tiwisk e zilhad evit gwiskañ e bijama. Kemer a ra ul levr eus e levraoueg vihan ha setu eñ o lenn sioul en e wele. Treiñ a ra pajennoù ul levrig a qa bet kinniget dezhañ gwechall evit e galanna.

2. Lous eo ar golo. Lennet hag adlennet eo bet gantañ meur a wech pa oa o teskiñ lenn. Anavezout a ra mat an avañturioù c'hoarvezet gant ar martolod a oa bet kollet war ar mor bras. Ret e oa bet dezhañ chom meur a vloavezh en e-unan war un enezenn.

3. Ret e veze dezhañ en em zibab evit bevañ ha diwall e vuhez diouzh al loened fall. Plijadur en deveze gant an holl vicherioù a ranke ober. Labourat an douar a veze ken plijus ha mont da chaseal pe da besketa. D'an abardaez e veze eürus o tiskuizhañ, azezet ouzh toull-dor e logell, e gi, e gazh hag e beroked en-dro dezhañ. Gant e lunedoù-hirwel e taole evezh ouzh e ziv c'havr hag ouzh o givri bihan, hag ivez ouzh ar mor.

4. Robinson Kruzo a seblante bezañ eürus war e enezenn. Un dra koulskoude a vanke dezhañ evit bezañ eürus penn-da-benn: atav en deveze ezhom da adwelout e wreg hag e vugale pe da vihanañ un den all bennak. Gwalleürus e oa gant se.

Herve, eñ, n'en doa na gwreg na bugale, ha n'en doa tamm c'hoant ebet da welout tud all. Eürusted Robinson Kruzo a oa graet evitañ.

1. Peseurt avañtur a oa c'hoarvezet gant Robinson Kruzo ? Peseurt micherioù a rae war e enezenn ?
2. Petra a blije dezhañ ? Da betra e servije al lunedoù-hirwel ?
3. Eürus e vezen, vezes, veze, vezemp, vezec'h, vezent, vezed : (laouen...) Givri am beze, az peze, en deveze, he deveze, hor beze, ho peze, o deveze. (Poan, plijadur, ur peroked...)
4. Trouz am beze pa vezen diwezhat er skol...
5. Lakait ar pennad 4 en amzer-vremañ hag en amzer-da-zont.
6. Grit ur frazenn gant ar ger koulskoude.

1. E-keit m'edo e dud oc'h ober marc'had Lannuon, a oa tec'het Herve eus ar gêr. N'en doa disoñjet netra: pedra da zebriñ, pedra da gousket ha pedra d'en em walc'hiñ a oa aet gantañ. Mesk-ha-mesk en doa karget en e sac'h: bara, amann, viou, pallennoù, soavon-emwalc'hiñ, soavondent hag ur broust-dent. N'en doa ket kemeret pedra da skrivañ, skuizh e oa gant an dud.

2. Ponner e oa e samm war e gein, met skañv e oa e galon: ar bed a-bezh a oa dezhañ. C'hwitellat a rae. Met pelec'h mont ? Pell edo diouzh an aod, ha n'eus forzh penaos n'en doa bag ebet evit treuzañ ar mor da vont war un enezennig. Froc'h e oa dezhañ chom tostoc'h d'ar gêr.

3. Diskenn a reas betek ribl al Leger, stêr Lannuon. Uhel e oa ar foenn er pradeier hag aes e oa dezhañ en em guzhat. Kuitaat a reas an hent bras evit heuliañ ar wenodenn a hed ar stêr. Sioul e oa an draonienn. Ne gaved nemet kan al laboused ha trouz ur pesk bennak o lammat en dour.

4. Dibab a reas un toull don dindan ur c'hleuz uhel evit lojañ. Dastum a reas brankoù sec'h ha troc'hañ geot hir d'ober ur gwele evit an noz. Ne oa ket ken blot hag an hini lezet er gêr met ret e oa dezhañ kustumiñ ouzh ur vuhez kalet.

Robinson Kruzo Bulien ne soñje ken en e dud. Ne soñje ken nemet en e eürusted nevez wa ribl al Leger.

1. Perak e oa tec'het Herve eus ar gêr ? Petra a samm en e sac'h ?
2. Gant pedra e reas e wele ? Peseurt trouzoù a gaved ?
3. Grit 2 frazenn gant e-keit ma evel: E-keit m'edo e dud oc'h...
4. Grit 2 frazenn gant n'eus forzh penaos ha pedra.
5. Bremañ emaon o c'hwitellat, emaout, emañ, emaomp, emaoc'h, emaint, emeur. (o hedañ ar stêr, o treuzañ ar mor...)
6. Dec'h edon, edos, edo, edomp, edoc'h, edont, edod o lojañ (o tastum..)
7. Grit 2 frazenn gant nemet evel: Ne gaved nemet kan al laboused.

1. Ur pesketaer bennak a dremenas sioul dre ar wenodenn. Bep gwech e rede Herve d'en em guzhat en toull a oa bet anvet gantañ "Logell Robinson Kruzo". Ur wech e teuas ur c'hi betek en diabarzh da sevel e fri. Pa welas Herve, e krogas da harzhal. E vestr a c'hwitellas warnañ hag e tec'has kuit. Aon en doa bet Herve na vefe dizoloet.

2. Kloc'h an anjeluz a sonas er pellder. An amzer a zeuas da vezañ fresk. Herve a soñjas e oa an noz o tont hag e oa poent dezhañ debriñ un tamm. E voue a dennas eus e sac'h. Ledañ a reas amann war un tamm bara. Ne voe ket druz e goan, treut e voe zoken.

3. Vioù a oa gantañ ivez. Met penaos poazhañ anezho? N'en doa gantañ na kastelodenn nag alumetez. Terriñ a reas ur vi dre an hanter, teurel kuit ar gwenn ha lonkañ ar melen en un taol. Nag e oa gwelloc'h gantañ-eñ ur vi poazh, debret goustadik gant ul loa vihan, eget ur vi kriz !

4. Tamm-ha-tamm e tiskenne an heol er c'huzh-heol ha dija e weled al loar o sevel er sav-heol. Teñvaloc'h-teñvalañ e teue pep tra da vezañ. Ar gwez zoken a gemere stummoù iskis hag a seblante ober goap eus Herve.

Un evn penn-kazh a huchas warnañ ivez. Spontusoc'h-spontusañ e kave an noz. Ne c'halle ken chom. Dastum a reas e draoù evit mont kuit. Teñvalijenn an noz a rae aon dezhañ.

1. Perak ez anvas e di "Logell Robinson Kruzo" ? Petra en doa graet aon da Herve ?
2. Petra a zebras d'e goan ? Perak e tec'has kuit ?
3. Grit 2 frazenn gant druz ha treut ?
4. Grit 2 frazenn evel houmañ: Teñvaloc'h-teñvalañ e teue an noz da vezañ. (Bras, drouk, laouen...)
5. Lakait ar pennad 1 pe 2 en amzer-amdremenet (a dremene...); ar pennad 4 en amzer-dremenet-strizh (e tiskennas...).
6. Klaskit gerioù stummet evel pellder (bras, bihan, ledan, moan...).

1. Ma vije bet brasoc'h ha koshoc'h e vije bet chomet da dremen un nozvezh war ribl ar stêr. Ma vije bet fur a-walc'h ivez an evn penn-kazh-se evit ober evel al laboused all: kanañ, c'hwitellat pe huchal e-pad an deiz, ha tevel e-pad an noz, en dije graet Herve huñvreoù kaer war e wele kalet.

2. E gwirionez ne ouie ket petra d'ober: mont war-eün d'ar gêr, pe dremen da gantañ dre ar vourc'h. Ne fellas ket dezhañ astenn e hent na mont da spontañ e dud-kozh. Kemer a reas an hent berrañ: ar c'hрав sonn a bign war-eün eus ribl ar stêr war-du ar vourc'h. Henozh ne oa ket ken sonn ar c'hрав, hag e zivhar a oa kalz skañvoc'h.

3. E dud ha Nora a oa oc'h echuiñ o c'hoan. Ne seblantent ket bezañ nec'het gantañ tamm ebet ha Nora nebeutoc'h c'hoazh, evel just.

- Pelec'h ec'h eus tremenet an devezh ? Peseurt samm a zo ganit war da gein ? Penaos emañ kont gant Tad-kozh ha Mamm-gozh ?

Herve a chome mut.

4. Herve a sante o pouezañ warnañ selloù e dud hag e c'hoar Nora. Ne c'halle ken hag e krogas da ouelañ. Ruilhañ a rae an dour war e jodoù.

- C'hoant am boa da chom da vevañ war ribl al Leger evel Robinson Kruzo war e enezenn. Ne felle ket din ober poan deoc'h ha distroet on d'ar gêr.

1. Perak e tistro Herve d'ar gêr ? Petra en dije graet war e wele ?
2. Perak ne oa ket ken sonn ar c'hрав ? Perak e chome mut ?
3. Petra a lavar Herve d'e dud ? Lavaret en deus ar wirionez ?
4. Grit 2 frazenn gant nebeutoc'h c'hoazh, evel just.
5. Ma vijen bet koshoc'h e vijen bet brasoc'h, vijes, vije, vijemp, vijec'h, vijent, vijed. (brasoc'h, furoc'h....)
6. Aon am bije bet ma vijen bet kollet, az pije, en dije, he dije, hor bije, ho pije, o dije. (poan, klañv...)

1. Va c'henderv karet,

Hast am eus e teufes e vakañsoù da Vulien. Dizoloet em eus war ribl al Leger ul lec'h koant evit c'hoari Robinson Kruzo. Ni a c'hall'o tremen an deiz o pesketa er stêr pe o chaseal loened gouez el lanneier hag er c'hoadeier. D'an noz e kouskimp e-barzh un toull don war gweleoù graet gant geot ha brankoù sec'h.

2. Kas a raïmp ganeomp boued eus ar gêr: bara, amann, vioù, kig hag ouzhpenn ur voutailhad sistr bennak. Me a zo ampant d'ober ar gegin. Un devezh a-bezh am eus tremenet eno dija. Chomet e vijen bet da dremen an noz ma o dije gouezet va zud.

Kenavo. Kas ganit ivez ur sac'h bras da lakaat pallennoù ha binvioù a bep seurt

3. Va c'heniterv karet,

Kalz a blijadur hon eus bet gant Herve an deizioù-mañ. Klasket en deus reiñ da grediñ e c'hallfe chom da vevañ en e-unan war ribl al Leger. Aozañ a rafe e voued ha chom da gousket en un toull. N'en defe aon rak netra. Diskouezet en doa dija petra a c'hallfe ober.

4. Ha setu amañ ar wirionez. Herve en deus c'hoantaet bevañ war ribl ar stêr evel Robinson Kruzo. (Kavet em eus al levr pa oan o skubañ e gambr !) Tremenet en deus eno un hanter-zevezh. P'en deus gwelet an noz o tont ez eo distroet d'ar gêr. Herve a zo spontik hag aon en devez atav rak an deñvalijenn. Herve n'eo nemet ur fougeer hag ur farser.

Pokat a ran dit start.

1. Lizher pehini anezho a lavar ar wirionez ? Perak ?
2. Petra a ginnig Herve da Erwan ? Perak he deus bet Nora kalz a blijadur gant Herve ?
3. Kalz a blijadur am eus bet gant va breur...
4. Chomet e vijen bet da dremen an nozvezh m'am bije gouezet...
5. Mar befen klañv, am befe hast da wellaat...

1. Tadig en deus lavaret ez afe d'ar morad hiziv. Lavaret en deus ouzhpenn, ar pezh a zo kalz gwelloc'h c'hoazh, ez afe Herve gantañ. Gourc'hemennet en deus d'e vab gwiskañ dilhad tev ha tomm, ha lakaat heuzoù en e dreid. Evit ur wech en deus sentet gant levnez vras ouzh gourc'hemenn e dad.

2. Da c'hortoz ar mor da ziskenn o deus klasket goudor a-dreñv ur roc'h uhel evit debrin o adverenn. En o c'hichen e oa ur plac'h o chevreta en ur poullad dour-mor gant ur roued vihan. Herve en doa plijadur o kontañ he chevr dre ma pake anezho. Degouezhet e oa dija gant ur chevreñ warn-ugent. Derc'heil a reas betek tregont, daou-ugent ha hanter-kant.

3. Poent e oa dezho neuze treuzañ an drazhenn vras en em lede dirazo da vont betek reier an inizi. Ken izel e tiskenn an dour gant pep morad bras ma vezont dizoloet. Farsus e oa gwelout an dud o treiñ-distreiñ ar vein evit tapout an ourmel stag outo.

4. Deus war va lerc'h, a c'hourc'hemenn Tadig, ha dastum an ourmel na welan ket me ! Herve a oa ampant da zistagañ an ourmel gant ur gozh kontell. E dad a zi-blase ar vein diwezhañ gant kement a nerzh hag a hast ma kouezhas war e benn-adreñv en dour !

An holl besketaerien a c'hoarzhe kalz. Herve, eñ, a c'hoarzhe e kuzh hepken ! E dad n'en doa ket c'hoant da c'hoarzhin : gleb e oa e holl zilhad !

1. Petra a gemeras Herve evit mont da ourmela ? Penaos e vez paket ar chevr ?
2. Pelec'h e vez kavet an ourmel ? Penaos e kouezhas Tadig ?
3. Kontit eus unan da ugent; eus ugent da dregont.
4. Lennit an niveroù-mañ: 21 25 30 33 36 40 44 47 50 54
5. Ur gwele blot a zo dindanon, dindanout, dindanañ, dindani...
6. Va c'hi a red war va lerc'h...
7. Me am eus lavaret ez afen d'ar morad, afes, afe, afemp, afec'h...
8. Grit ur frazenn gant kement a...ma, ha gant ken...ma.

1. Hiziv en em gav gouel Meurlarjez e Lannuon. Kalz a dud a zo deuet diwar-dro da welout an dibunadeg hir ha farsus. Lod eus ar c'hoarierien a zoug maskloù dereat ha dilhad kempenn. Lod all a zo vil gant maskloù dizereat ha dilhad diskempenn. Evit tud 'zo, seul viloc'h, seul welloc'h !

2. Ar rummad-mañ a zo dic'hizet en Indianed ruz. Livet o deus kroc'hen o dremm e ruz ha dougen a reont plu hir war o fenn ha brageier ledan. Ar merv'hed o deus troioù-gouzoug gant mein a bep seurt liv. Ar baotred a ziskouez o gwareg hag o biroù. War ur c'harr e sav un deltenn, krenn evel ur c'helc'h, graet gant krec'hin.

3. Marmouzien bras, orang-outanged a zo er rummad-se. Vil int gant blev hir o c'hroc'hen hag o genaouioù ledan. Aon a reont d'an dud. Ouistitied a zo er rummad-hont. Ardoù fentus a reont gant o fenn, o divrec'h hag o divhar, met o dremm, da lavarout eo o maskl, a chom difiñv !

4. An holl sellerien eo digor-bras o genou ganto. Ur bagad tud yaouank, dic'hizet e Spagnoled, a vale en o mesk gant sac'hadou konfeti. Ur plac'h yaouank a glask lakaat un dornad e genou Herve. Hemañ a zo ampart a-walc'h evit laerezh he sac'had konfeti diganti. Bremañ e tremen e amzer o skeiñ konfeti war penn hemañ, hennezh ha henhont.

1. Penaos e oa gwisket an Indianed ruz ? an Indianezed ruz ?
2. Da betra e servij ar wareg hag ar biroù d'an Indianed ? Penaos eo graet o zeltenn ?
3. Grit 3 rummad gerioù evel: ur paotr, ur baotrez.
4. Grit 3 rummad gerioù evel: Un Aotrou bras, un Itron vras.
5. Grit 2 rummad gerioù evel: Evit tud'zo, seul viloc'h, seul...
6. Klaskit 5 ger stummet evel sac'had, dornad, ha grit frazennoù.
7. Me oa digor-bras va genou ganin... nont.
8. Grit frazennoù gant hemañ, hennezh, henhont; houmañ, hounnezh, houn-

1. Bep sadorn kreisteiz, e vez graet krapouezh e ti Mamm-gozh. Herve ha Nora a vez pedet da zont da verennañ a-raok mont d'ar gêr eus ar skol. Pep hini anezho a zebr un hanter-zousennad. Krapouezh a vez graet evit ar sizhun a-bezh ivez. Tad-kozh ha Mamm-gozh a zebr pep a deir c'hrapouezhenn bep beure d'o lein. Div zousennad a vez roet ouzhpenn d'ar vugale da gas d'ar gêr.

2. Diouzthu goude he lein e krog Mamm-gozh gant he c'hrapouezh. Aozañ a ra he zoaz en ur plad bras gant dour, bleud hag un tamm holen. Meskañ a ra an toaz. Gant ur volenn e laka an toaz war ar billig ha gant ur rozell e led anezhañ. Pa vez poazh un tu, e kemm tu d'ar grampouezhenn gant ur sklisenn hir.

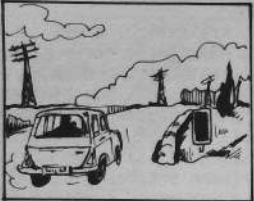
3. Pa vez deuet ar c'houlz da vont ouzh taol e vez adtommet ar c'hrapouezh gant ur begad amann. Mamm-gozh a astenn e grampouezhenn da bep hini war veg he sklisenn. Gant laezh-ribod e tebrer ar c'hrapouezh.

4. Un devezh en doa c'hoantaet Herve deskiñ da Vamm-gozh ober krapouezh. Iskisat tra ! Deus da gemer va flas, eme Vamm-gozh, peogwir ez on skuizh. Herve a led an toaz diouzh e wellañ hag a ra ur grampouezhenn ha n'eo na karrezek na kelc'hiek. Evit kemm tu d'ar grampouezhenn e taol anezhi en aer gant ar billig. Ar grampouezhenn a nij betek al lein hag a gouezh er pladad laezh-ribod !

Herve n'eo mat nemet da fougeal ! eme Nora.

1. Gant petra e vez graet an toaz ? Penaos e vez ledet war ar billig ? Penaos e vez servijet ar c'hrapouezh ?
2. Petra a zo c'hoarvezet gant krapouezhenn Herve ?
3. Kontit pet dousennad krapouezh a ra Mamm-gozh bep sizhun ?
4. Lennit an niveroù-mañ: 51 58 60 69 75 78 80 82 86 90 93 99 100
5. Grit 5 tro-lavar evel iskisat tra ! Lavarit ar memes tra en ur stumm disheñvel.
6. 2 rummad gerioù evel: Krapouezh mat, ur grampouezhenn vat.

KENTEL 29 - BEAJ ROAZHON

1. Buan e kerzhe ar c'harr-tan war hent Brest-Roazhon. Tadig a oa o vont, gant e amezeg Paol hag e vugale Herve ha Nora, da welout un diskouezadeg mekanikoù da Roazhon. Nervennek e seblante ar blenier bezañ. Perak ? Marteze dre ma ne blij ket dezhañ bleniañ er c'hêrioù bras.

2. E-kreiz kêr Sant-Brieg ez ehanas dirak roudennoù melen evit lezel da dremen un den-war-droad. Ur c'harr all a zeu da skeiñ ennañ. Penn-adreñv ar c'harr a zo gwasket ha ret eo d'an daou vienier sevel un danevell evit an asurañs en un ostaleri. Tadig a ziskouez e aotre-bleniañ hag e gartenn c'hris.

3. An diskouezadeg a oa dalc'het war un dachenn ledan e-diavaez kêr, war hent Pariz. Tadig a dreuzas kêr en ur c'hrognañ. Ne voe war e du mat nemet dirak ar mekanikoù nevez ijinet evit skañvaat micher al labourerien-zouar. En e vleud e oa eno. Herve ha Nora a oa kalz nebeutoch. C'hoant o defe bet da vont da weladenniñ savadurioù ha lec'hioù brudet evel Ti ar Parlamant pe Liorzh an Tabor.

4. En ur zistreiñ a voe ret da Dadig diskouez e baperoù d'ar jañdarmed.

- Pelec'h emañ hoc'h aotre-bleniañ ?

Aotre-bleniañ ebet er c'harr! Tadig en doa disoñjet e aotre-bleniañ war daol an ostaleri. Hag eñ da gontañ gwallzarvoud ar mintin. Ret e voe da Dadig paeañ un dell-gastiz a zek lur. Antronoz ez eas da ziskouez e aotre-bleniañ da jañdarmed Lannuon.

1. Perak ez eo nervennek Tadiğ ? Peseurt gwallzarvoud a zo c'hoarvezet ? Perak ne oa ket e aotre-bleniañ gant Tadiğ ?
2. Petra a c'hourchemennas ar jañdarmed ? Petra a reas Tadiğ ?
3. Va c'hi....(ti, paner)
4. Lakait ar ger-mell ar dirak: ki,kazh,karr,kazeg,kazhez,kador,kezeg,kenderv,keniterv,kendirvi,kenitervezed,kerent.(G 2,3)
5. Grit 3 frazenn gant un anv-verb evel houmañ: Hag eñ da gontañ gwallzarvoud ar mintin.
6. Grit 2 frazenn enno dre ma.

KENTEL 30 - PARDON LANVEZEG

1. Lanvezeg a zo ur barrez vihan stag ouzh parrez Vulien. War-dro pevar-ugent a dud a zo enni hepken. Daoust da se ez eo Lanvezeg ur gumun; ur maer he deus evel ar c'humunioù all ha zoken ur maerdi, un iliz gant ur vered, hag un ostaleri evel iust !

Ar pardon a vez graet da sul ar Pan-tekost.

2. An iliz a oa leun evit an oferenn. Ar c'hazetennoù o doa graet bruderezh evit "ur pardon bihan breizhat evel gwechall", ha kalz a dud a oa deuet eus ar parrezioù tro-dro. Ar pardonner a echuas an oferenn en ur lavarout: "Da vloaz e vo muioc'h a dud hag an Aotrou Maer en deus prometet kreskiñ an iliz !"

3. Goude an oferenn ez eas ul lod mat eus an dud da evañ ur banne d'an ostaleri pe da brenañ madigoù. Laouen e oa an holl. C'hoarzhin a raed gant komzoù diwezhañ ar beleg. Goulenn a raed digant ar maer:

- Gant peseurt arc'hant e vo paeet an dispignoù ?

- Ur gest a vo graet gant parrezianiz Lanvezeg er parrezioù tro-dro !

4. Kement a dud a oa er gousperoù daoust d'ar glav. Ne voe na proseñs na tantad, na dañsadeğ war ar blasenn. Keuz bras o doa an dud rak ur vaouez hag ur gwaz a oa deuet eus Lannuon evit c'hoari biniou ha bombard. Perc'henn an ostaleri a bedas an dud da zont da zañsal en e grau-yer kozh ! Ha setu penaos e tremen ar pardonoù bihan e korn-bro Lannuon !

1. Peseurt savadurioù a gaver e bourc'h Lanvezeg ?
Penaos e lakaas ar pardonner an dud da c'hoarzhin ?
2. Petra a responte ar maer ? Pelec'h ez eas an dud da zañsal ?
3. Herve a wel e (tad,mamm,breur,tintin,paner,dorn,karç).
Nora a wel he " " " " " " " " " " " "
4. Diskouezit ho (genou,blev,dorn,gar,breur,dor,kof,penn,tal).
Lavarit d'ar vugale diskouez o (genou,blev,dorn,gar,breur)
5. Grit div frazenn evel houmañ: Keuz bras o doa an dud rak...

1. Ar skolaer a c'houlenn digant ar skolidi aozañ un danevell diwar-benn un darvoud farsus. Nec'het eo Herve gant ur seurt labour: anavezout a ra ur bern darvoudoù farsus c'hoarvezet gantañ pe gant e dad, met ne oar ket pehini dibab. Gant poan e skriv war e gajer: Dansadeg en ur c'hraou-yeur !

2. An dud a blij dezho mont da zañsal e salioù bras ha kempennet-brav. Tud Lanvezeg a zo disheñvel diouzh ar re all. Evit ar pardon e oa bet graet an dañsadeg en ur c'hraou-yeur! Perc'henn ostaleri Lanvezeg a save yer eno gwechall. N'en deus ken a yer rak gwerzhet-fall e vez ar vioù. Ha petra en deus graet gant e graou-yeur ? Un alez-voullou !

3. Kalz a blijadur am boa bet o welout un itron yaouank o c'hoari biniou evel ur paotr. C'hwezhañ a rae e-barzh ar benveg diouzh he gwellañ ha ruz e oa he fenn evel hini ur c'hilhog ! E-keit-se e tañse an holl war an alez-voullou. Disoñjet em eus Tavarout e oa bras ha hir paotr e vombard. Seniñ a rae ivez diouzh e wellañ met diskuizhañ a rae ur wech an amzer.

4. Perc'henn an ostaleri en doa degaset daou gasedad evaj. Va zad a baeas pep a voutailhad da Nora hadin. Ne oa ket a wer ha ret e oa evañ war-eün diouzh gouzoug ar voutailh. Evel-se hor boa bet holl kalz a blijadur ha perc'henn ar c'hraou-yeur en doa graet un devezh mat gant e ostaleri !

1. Perak e oa ruz penn an itron ? Perak en doa graet un devezh mat?
2. Lakait ar pennad kentañ en amzer-dremenet-strizh (a c'houlennas...)
hag en amzer-dremenet-strizh (a c'houlennas...)
3. Lakait ar pennad 3 en amzer-vremañ hag en amzer-da-zont
(Kalz a blijadur am eus...am bo...)
4. N'en deus ken a yer rak gwerzhet-fall e vez ar vioù.
N'en deus ken a yer peogwir e vez gwerzhet-fall ar vioù.
Grit div frazenn heñvel.
5. C'hoari a raen diouzh va gwellañ....

LES MUTATIONS

1. Le phénomène des mutations n'affecte que 7 consonnes. Elles s'apprennent surtout par l'usage.

Il existe 4 groupes de mutations. Les mutations par renforcement : G/K B/P D/T, après l'adjectif possessif ho, ho k-genou.

2. Les mutations par spiration: K/C'h P/F T/Z, après les adjectifs possessifs va (mon ma mes), he (son sa ses, à elle), o (leur, leurs) les adjectifs numériques tri, teir, pevar, peder, nav: va f-penn.

Après l'article ar et l'adjectif possessif hon, on trouve seulement la mutation K/C'h: ar c'hazh, hon (ou hor) c'hi.

La mutation K/C'h se fait toujours
1° après l'adjectif possessif (hon ou hor),
2° après l'article ar, ur dans les noms masculin singulier, et les noms au pluriel, sauf cependant les noms masculins de personne: ar c'henderv, ar c'hazh, ar c'harr, ar c'hizhier, ar c'hirri; mais: ar gendirvi (cf. G. 3).

3. Les mutations par adoucissement : K/G P/B T/D C/C'h B/V D/Z M/V, de loin les plus nombreuses, après les mots suivants: a particule verbale, da (à), da (ton), daou et div (deux), dindan (sous) e (son sa ses, à lui), eme (dit-il), en em (se), en ur (tout en) na et ne négations), pa (quand), pe (ou), re (trop), war (sur), dre, holl, seul et les préfixes ou assimilés: ad- di- hanter-.

Des mutations par adoucissement incomplètes se trouvent 1° après l'article dans les noms féminin singulier et les noms de personnes masculin pluriel; 2° après les noms féminin singulier et les noms de personnes masculin pluriel dans les mots qu'ils suivent: an d-taol v-bras, an d-tud v-mat.

Mein, pluriel de maen (pierre) subit la même mutation après l'article: ar vein (les pierres).

4. Les mutations mixtes: C/C'h B/V M/V D/T, après e et o, particules verbales, ma, conjonction: Emañ Herve o t-dont.

L'ARTICLE

5. L'article défini est: al, an, ar; indéfini: ul, un, ur. On emploie al et ul devant les mots commençant par l; an et un devant les voyelles et les consonnes n d t h; ar et ur dans les autres cas.

L'article se combine avec la préposition e (dans) pour donner el, en et er.

6. Le nom suivi d'un complément ne prend pas l'article: ti an tad (la maison du père).

L'article partitif français "du, de la, des" ne se traduit pas en breton: holen, bleud, paotred (du sel, de la farine, des garçons). L'adjectif numeral "un" se traduit par l'article indéfini ur, un, ul devant un nom et par unan quand il est isolé: ur c'hi an eus; unan am eus hepken.

LE NOM

7. Le breton possède 2 genres. Le féminin s'obtient souvent en ajoutant -ez au masculin: ur c'hi, ur giez (le chien, la chienne). Les noms terminés par le suffixe -enn sont toujours féminins.

Le pluriel se forme en ajoutant -où, -ioù aux noms de choses et -ed aux noms de personnes, d'animaux et d'arbres: taolioù, merched.

Il existe d'autres terminaisons: -i, -ier, -ien... La terminaison -i est accompagné d'une altération de la voyelle précédente: ezel, izili; bag, bigi; karr, kirri, gavr, givri; drask, driski.

On trouve des pluriels irréguliers comme tud, pluriel de den.

Les noms qui se terminent par -er, -our, -eg forment leur pluriel en -ien: blenier, blenierien; amezeg, amezeien.

Il faut noter les pluriels suivants: kroc'hen, krec'hin; kazeg, kezeg; kazh, kizhier; parrezian, parrezianiz; dant, dent; genou, genaouiou; kloc'h, kleier; roc'h, reier, yalc'h, vilc'h; er; gad, gedon.

Certains mots ont une deuxième forme au pluriel, exprimant un sens plus général: botez, botoù, boteier; bragez, bragoù, brageier; koad, koadoù, koadeier; prad, pradoù, pradeier; lanneg, lannegoù, lanneier.

8. Le breton possède un collectif pour désigner un ensemble d'objets: gwez (des arbres), un singulatif formé à l'aide du suffixe -enn: ur wezenn (un arbre). Le suffixe -enn sert aussi à bretonniser les emprunts français: kastelodenn, kravatenn, sigaretem.

Devant un nom d'animal au pluriel on peut placer le mot penn (ou pe) ou loen pour obtenir le singulier: ur pemoc'h (un porc), ul loen-kezeg (un cheval).

9. Les organes doubles du corps ont un duel formé de daou ou de div: daoulagad, divskouarn (cf. K.23).

10. Le diminutif se forme à l'aide du suffixe -ig: Tadig, Annaig.

LE PRONOM PERSONNEL

11. Le pronom personnel sujet est: me, te, en ou hi, ni, c'hwi, i. Le pronom personnel complément direct est remplacé dans la langue parlée par: ac'hanon, ac'hanout, anezhañ, anezhi, ac'hanomp, ac'hanoc'h, anezho, des combinaisons de la préposition a avec le pronom personnel.

Il est parfois utilisé pour insister sur la personne: din-me.

L'ADJECTIF QUALIFICATIF

12. Il est invariable en breton et se place habituellement après le nom: an dud vat, sauf quelques adjectifs comme kozh: ur gozh kontell.

13. Le comparatif d'égalité se forme à l'aide de ken...ha: Herve a zo ken bras ha Yannig (Herve est aussi grand que Yannig).

Au comparatif d'égalité on ajoute parfois la particule -se après l'adjectif: ken lipous-se (si gourmand que cela).

Le comparatif de supériorité se forme à l'aide du suffixe -oc'h. Il est suivi de la conjonction eget, ou evit dans la langue parlée: Herve a zo brasoc'h eget Nora (Herve est plus grand que Nora).

D'autant...d'autant...se traduit par seul suivi du comparatif: seul viloc'h, seul welloc'h (d'autant plus vilain, d'autant mieux).

Le superlatif se forme à l'aide de la terminaison -añ. Il est précédé de l'article: Herve eo ar brasañ (Herve est le plus grand).

De plus en plus s'exprime à l'aide du comparatif suivi du superlatif: teñvaloc'h-teñvalañ (de plus en plus sombre).

Certaines expressions comme: ur pezh, pezhioù se traduisent par des adjectifs (gros ou beau): ur pezh pakadenn, pezhioù tammoù gwastell (un gros paquet, de gros morceaux de gâteau).

14. Les adjectifs terminés par z, zh, b et d changent ces consonnes en s, sh, p et t au comparatif de supériorité et au superlatif: kozh, koshoc'h, koshañ. Mat a pour comparatif et superlatif gwelloc'h et gwellañ.

LE POSSESSIF

15. Les adjectifs possessifs sont: va, da, e et he, hon, ho, e. Ils sont invariables en breton. E s'emploie quand le possesseur est masculin et he quand il est féminin: e gazh, he c'hazh (cf. G.2, 3).

Les adjectifs possessifs peuvent se combiner avec les adjectifs numéraux: ho-taou, o-daou (vous deux, tous les deux).

16. Dans certaines régions hon devient hor et hol en suivant les mêmes règles que l'article: hor c'hi, hol labour.

LE DEMONSTRATIF

17. Les particules -mañ -se et -hont servent à former les adjectifs démonstratifs: an den-mañ (cet homme-ci), an den-se (cet homme-là), an den-hont (cet homme là-bas).

18. Les pronoms démonstratifs sont: hemañ, houmañ (homañ), henezh, hounezh (honnezh), ar re-mañ, ar re-se (celui-ci, celle-ci, celui-là, celle-là, ceux-ci, ceux-là. Et aussi henhont, hounnont, ar re-hont (celui-là là-bas, celle-là là-bas, ceux-là là-bas).

Ce qui, ce que se traduit par ar pezh a, pezh a: ar pezh a zo kalz gwelloc'h (ce qui est beaucoup mieux).

L'INTERROGATIF

19. Les adjectifs les plus usuels sont: peseurt, pe, petore (quelle sorte) et pet (combien). Pet est suivi du singulier et pet a du pluriel: pet den, pet a dud (combien d'hommes) ?

Les pronoms sont: piv (qui), petra (quoi), pehini (lequel), pere (lesquels). Les adverbes sont: pet (combien), pegement (quel prix), perak (pourquoi), penaos (comment), pegoulz (quand).

1° Beaucoup se traduit par kalz a, suivi du pluriel. Tout par holl et chaque par pep: kalz a dud, an holl dud, pep den. Pep hini veut dire chacun. All (autre) se place après le nom: un den all. L'un et l'autre se traduit par an eil egile; l'une et l'autre: an eil eben.

L'expression pep a correspond au français "chacun son, sa, ses".

2° Le mot bennak placé après le nom veut dire: quelconque: ul loen bennak (un animal quelconque).

3° L'expression lod...lod signifie certains...certains. De même le verbe 'zo après un nom: tud'zo (certaines gens).

4° Tout au sens de tout entier se traduit par a-bezh: evit ar sizhun a-bezh (pour toute la semaine). Tout au long de par hed-ha-hed.

5° Peu de et beaucoup de ont pour équivalents nebeut a et kalz a, ur bern: nebeut a dud (peu de gens), kalz a dud, ur bern tud (beaucoup de gens).

6° Netra équivaut à rien, et den ebet ou den à personne. L'adverbe ebet, placé après le nom, traduit aucun, nul.

7° L'adjectif même se traduit par memes dans la langue parlée: ar memes oad (le même âge); l'adverbe même, par zoken: ha zoken ur maerdi ! (et même une mairie !).

8° L'adjectif un tel a pour correspondant ur seurt, seurt: ur seurt diskoulm (une telle solution), seurt tud (de telles gens).

9° Hini se place devant un adjectif qualificatif employé comme nom: an hini bihan (le petit) et provoque la mutation par adoucissement au féminin: an hini vihan (la petite).

21

LES NOMBRES

1° Unan, daou, tri, pevar, pemp, c'hwec'h, seizh, eizh, nav, dek, unnek, daouzek, trizek, pevarzek, pempzek, c'hwezek, seitek, triwec'h, naontek, ugent, unan warn-ugent...tregont, unan ha tregont, daou-ugent, hanter-kant, tri-ugent, dek ha tri-ugent, pevar-ugent, dek ha pevar-ugent, kant. Ils sont suivis du singulier: daou gi (deux chiens), ur paotr warn-ugent (vingt et un garçons). Daou, tri et pevar ont une forme différente au féminin: div, teir et peder: daou baotr, div blac'h.

2° Après 20 le mot désignant les unités se place devant le mot désignant les dizaines: unan warn-ugent (21), unan ha tregont (31), daou ha daou-ugent (42).

3° Les 4 premiers adjectifs numériques ordinaux sont: kentañ, eil, trede (trivet, teirvet), pevar (pevarvet, pedervet). A partir de 5 on ajoute -vet au numéral: pempvet, c'hwec'hvet, mais navet.

Ils servent à former des adverbes marquant l'ordre: da gentañ, d'an eil (premièrement, deuxièmement).

22. Devant l'adjectif on place l'adverbe pegen: pegen bras eo Tad (comme Père est grand) ! ou on utilise, plus rarement, le suffixe -at: iskisat tra ! (quelle chose étrange).

Au début d'une phrase on met na, nag (devant une voyelle): nag e oa gwelloc'h... (comme était meilleur...) !

LES VERBES REGULIERS

23. Le verbe régulier hadañ (semer) o hadañ (semant) hadet (semé)

impératif	présent	futur	imparfait
had	hadan hadomp	hadin hadimp	haden hademp
hadomp	hadez hadit	hadi hadot	hades hadec'h
hadit	had hadont	hado hadint	hade hadent
	hader	hador	haded

conditionnel présent	conditionnel passé
hadjen hadfemp hadfed	hadjen hadjemp hadjed
hadjes hadjec'h	hadjes hadjec'h
hadje hadjent	hadje hadjent

24. Remarques. 1° Le radical du verbe correspond à la 2-e p. de l'impératif et à la 3-e personne de l'indicatif présent: had.

2° Une forme spéciale qui n'a pas de correspondant en français peut être utilisée pour traduire le français on: patatez a hader (on sème des pommes de terre).

3° Quelques verbes ont un infinitif irrégulier: seññ, radical son; reiñ, ro; tevel, tav; sevel, sav; dont, deu (impératif deus, deuomp, deuit); derc'hel, dalc'h; goleñ, golo; gounit, gounez; skeñ, sko; terriñ, torr; teurel, taol.

4° La particule o du participe présent peut être remplacée par en ur pour exprimer une action simultanée: labourat en ur ganañ (travailler tout en chantant).

5° En em est utilisé à toutes les personnes pour former le verbe réfléchi et le verbe réciproque: Herve en em walc'h (Herve se lave); ar vugale en em gar (les enfants s'aiment); ni en em wel alies (nous nous voyons souvent).

6° Le présent du conditionnel exprime une action possible ou potentielle, et le passé, une action qui n'est plus possible ou irréalité.

LES VERBES IRREGULIERS

25. Le verbe bezañ (être), o vezañ (étant), bet (été).

impératif	présent	p.situation	futur	imparfait
bez	on	emaon	bin	oan
bezomp	out	emaout	bi	oas
bezit	zo, eo, eus	emañ	bo	oa
	omp	emaomp	bimp	oamp
	oc'h	emaoc'h	biot	oac'h
	int, eur	emaint, emeur	bint, bior	oant, oad

i. situation	p. habitude	i. habitude	cond. présent	cond. passé
edon	bezan	bezen	befen	bijen
edos	bezez	bezés	befes	bijes
edo	bez	beze	befe	bije
edomp	bezomp	bezemp	befemp	bijemp
edoc'h	bezit	bezec'h	befec'h	bijec'h
edont	bezont	bezent	befent	bijent
edod	bezer	bezed	befed	bijed

26. Remarques. 1° Le présent de situation *emaon* exprime une situation de lieu ou une situation momentanée: *emañ amañ* (il est ici) *emañ o labourat* (il est en train de travailler). L'imparfait de situation n'est pas utilisé partout.

2° A la troisième personne du singulier du présent, *zo* s'emploie à l'affirmatif quand le sujet précède le verbe: *Herve a zo bras*. (Herve est grand), et *eo* dans les autres cas: *Bras eo Herve* (Grand est Herve), *Herve n'eo ket bras* (Herve n'est pas grand).

3° *Eus* signifie il y a.

4° Les formes d'habitude expriment l'habitude, la durée ou la répétition fréquente d'une action: *klañv e vezan e-pad ar goañv* (je suis habituellement malade en hiver).

27. Le verbe *kaout* (avoir), *o kaout* (ayant), *bet* (eu).

impératif	présent	futur	imparfait
az pez	am eus hon eus	am bo hor bo	am boa hor boa
hor bezet	ac'h eus hoc'h eus	az po ho po	az poa ho poa
ho pet	en deus o deus	en devo o devo	en doa o doa
	he deus	he devo	he doa

p. d'habit.	i. d'habit.	cond. présent	cond. passé
am bez	hor bez	am beze	hor beze
az pez	ho pez	az peze	ho peze
en devez	devez	en deveze	o deveze
he devez	he devez	he defe	o defe
			e. dije o. dije
			h. dije

Remarques. Le participe passé est celui du verbe être: *bez*, *bezomp*, *bezt*.

28. Le verbe *ober* (faire), *oc'h ober* (faisant), *graet* (fait).

impératif	présent	futur	imparfait
gra	gran greomp	grin graimp	graen graemp
greomp	grez grit	gri greot	graes graec'h
grit	gra greont	graio graint	grae graent
	greer	greor	graed

Condit. présent: *grafen*, *grafes*... Condit. passé: *grajen*, *grajes*..

Remarque. Le g initial disparaît toujours après les particules *a* et *e*, et les adverbes de négation *na* et *ne*: *ne ra ket* (il ne fait pas).

29. Le verbe *gouzout* (savoir), *o c'houzout* (sachant), *gouezet* (su).

impératif présent	futur	imparfait
gouez	gouzon gouzomp	gouezin gouezimp
gouezomp	gouzout gouzoc'h	gouezi gouiot
gouezit	goar gouzont	gouezo gouezint
	gouzer	gouezor

Condit. présent: *goufen*, *goufes*... Condit. passé: *gouifen*, *gouifes*....

Remarque. Le g initial disparaît après les particules *a* et *e*, et les adverbes de négation *na* et *ne*: *n'ouzon ket* (je ne sais pas).

LES TEMPS COMPOSES

30. Les temps composés se forment à l'aide du participe passé et de l'auxiliaire avoir ou être: *labouret em eus*; *kouezhet on*.

L'AUXILIAIRE OBER

31. Quand on veut insister sur l'action exprimée par le verbe, on emploie l'infinitif et l'auxiliaire *ober* conjugué: *labourat a ran labourat a rez*, *labourat a ra*...

LE VERBE ET SON SUJET

32. 1° Quand le sujet n'est pas exprimé, le verbe s'accorde avec le sujet sous-entendu: *pa labouran* (quand je travaille).

2° Quand le sujet est exprimé, le verbe se met à la 3e personne du singulier: *me a labour*, *ar vugale a labour*.

3° A la forme négative le verbe s'accorde avec son sujet si ce sujet le précède: *ar vugale ne labouront ket*, *ne labour ket ar vugale* (les enfants ne travaillent pas).

LES PARTICULES VERBALES

1° La particule verbale *a* est utilisée devant le verbe quand le sujet ou le complément d'objet direct précède le verbe: *Herve a zebr bara*; *bara a zebr Herve*. Dans le cas contraire on emploie la particule *e* (*ez* ou *ec'h* devant une voyelle): *Hiziv e labouran kalz*.

2° De même, la plupart des auteurs écrivent *em*, *ec'h* au lieu de *am*, *ac'h*, aux différents temps du verbe *kaout* quand il n'est pas précédé du sujet ou du complément direct: *hag em eus lavaret dezhañ dont* (et je lui ai dit de venir).

LA NEGATION

34. Elle s'exprime à l'aide de *ne...ket*: *ne labouran ket*. A l'impératif on emploie *na...ket*: *na gemer ket*. *Ne* et *na* s'élident souvent devant une voyelle: *n'ouzon ket* (je ne sais pas).

Ket est supprimé habituellement quand la phrase contient un autre mot exprimant une négation comme *ken*: *n'out ken yaouank* (tu n'es plus jeune).

Na sert à traduire *ni...ni*: *na gwreg na bugale* (ni femme ni enfants). On le trouve encore après quelques locutions exprimant une crainte comme *aon na*: *aon he deus na vefe brezel*.

LA PREPOSITION

35. Les prépositions les plus communes se combinent avec le pronom personnel : evit (pour), war (sur), da (à), gant (avec):

<u>evidon</u>	<u>evidomp</u>	<u>warnon</u>	<u>warnomp</u>	<u>din</u>	<u>deomp</u>	<u>ganin</u>	<u>ganeomp</u>
<u>evidout</u>	<u>evidoc'h</u>	<u>warnout</u>	<u>warnoc'h</u>	<u>dit</u>	<u>deoc'h</u>	<u>ganit</u>	<u>ganeoc'h</u>
<u>evitañ</u>	<u>evito</u>	<u>warnañ</u>	<u>warno</u>	<u>dezhañ</u>	<u>dezho</u>	<u>gantañ</u>	<u>ganto</u>
<u>eviti</u>		<u>warni</u>		<u>dezhi</u>		<u>ganti</u>	

Ouzhin (contre moi) se décline sur le modèle de ganin; dirazon et omezon sur le modèle de evidon.

Les prépositions commençant par war, diwar, comme war-lerc'h (après), war-dro (autour), diwar-goust (aux dépens de, aux frais de) prennent l'adjectif possessif devant le nom: war va lerc'h (après moi), diwar da goust (à tes dépens).

De nombreuses locutions prépositives comme en-dro da se terminent par la préposition simple da et ne présentent aucune difficulté: en-dro din (autour de moi).

36 LA CONJUNCTION

1° La conjonction de coordination ha (et) devient hag devant une voyelle. Après la conjonction de subordination mar (si) et pa (quand) on n'emploie pas la particule e: pa vo brav an amzer. Ni après la conjonction ma (que), dans kement ma, ken...ma, dre ma: kement e c'hoarzh ma ouele (il riait tellement qu'il pleurait).

2° La conjonction de coordination rak (car) et la conjonction de subordination peogwir ne s'emploient pas de la même façon. Le verbe doit normalement suivre immédiatement peogwir: peogwir e vez querc'h-zet-fall ar viciu, mais: rak querc'h-zet-fall e vez ar viciu.

L'INTERROGATION

37. Dans la langue parlée l'interrogation se fait sentir par l'intonation. Dans la langue écrite on a recours au point d'interrogation: bras eo Yannig; bras eo Yannig ?

LE PRONOM RELATIF

38. La particule a ou hag a sert de pronom relatif quand l'antécédent est sujet ou complément d'objet direct de la principale: ar c'hi a welan a zo du. Au négatif on remplace a par na: ar c'hi na welan ket a zo du.

Le mot peadra peut être un pronom relatif: peadra da zebrin (de quoi manger), ou un nom: dispignet en deus e holl beadra (il a dépensé toute sa fortune). Ce qui, ce que cf. G. 18

L'ADVERBE

39. Le breton possède des adverbes de temps, de lieu, de quantité comme les autres langues.

40. Les adverbes de lieu aman, aze, ahont ou du-hont, correspondent aux particules -mañ, -se, -hont du démonstratif (G. 17. De

même ac'han, (d'ici), alese (de là), aleshont (de là-bas). Eno (là) et ac'hano désignent un lieu dont on parle.

41. L'adverbe biskoazh (jamais) se rapporte au passé et biken (jamais) au futur. Gwech ebet (aucune fois) peut être utilisé dans tous les cas.

42. L'adjectif est utilisé comme adverbe de manière: Herve a gan brav (Herve chante bien).

43. L'adjectif qualificatif et le participe passé sont reliés par un trait d'union à l'adverbe qui les modifie: querc'h-zet-fall (mal vendu), kempennet-brav (bien arrangé).

44. Certaines locutions adverbiales comprennent un adjectif possessif qui varie suivant la personne: diouzh e wellañ (de son mieux), en e sav (debout).

45 LA PHRASE BRETONNE

1° La phrase bretonne est souple. En tête de la phrase se place le mot important: le verbe, le sujet, le complément, l'attribut ou même toute une proposition:

Kanañ brav a ra Herve.
Brav e kan Herve.
Laouen eo Herve.

Herve a gan brav.
Pa vez laouen e kan brav Herve.
Herve a gan brav pa vez laouen.

2° Le verbe doit suivre immédiatement la conjonction qui l'introduit: pa vez poazh un tu, e kemm tu d'ar grampeuzhenn (quand un côté est cuit, il change de côté à la crêpe). Exception importante: rak (G. 36, 2°)

LES POSTPOSITIONS

46. Plus que le français, le breton permet de préciser ou de modifier le sens d'un verbe à l'aide d'une postposition, adverbe ou préposition: mont kuit (partir), teurel kuit (jeter, pour s'en débarrasser), dont a-benn (réussir), mont en-dro (fonctionner), chom a-sav (s'arrêter). Cette postposition peut, comme en anglais, être placée au début de la proposition: A-sav e oa chomet karr-tan Tadiq.

1) Pour plus de détails, prière de consulter la GRAMMAIRE BRETONNE de Roparz Hemon, aux Editions AL LIAMM, Brest.

En caractères "script", la partie propre au 2-e volume de la collection HERVE HA NORA.

TAOLENN

Raklavar - Avant-propos		p. 1
Vocabulaire Breton-Français		3
Remarques sur la Formation des Mots		9
Kentel 1 An Eost	amzer-vremañ, evidon, kennebeut	11
2 Kastell Tonkedeg	a. vremañ bezañ, devezh, diwall	12
3 Lokemo	a. vremañ kaout, a fell dezho, en em	13
4 Kontadennoù Tad-kozh	a. vremañ ober, mezv divezv, mein	14
5 Ar sistr nevez	a. amdremenet kaout, emezañ	15
Lennadenn 1 Huñvre Herve		16
6 Marc'had Lannuon	a. amdremenet bezañ, pep	17
7 Karr-tan Tadig	a. amdremenet ober, eus, plaen	18
8 Kezeg Kereven	a. amdremenet, kement ma, devezhiad	19
9 Ar chase	a. vremañ mont, gallout, bennak	20
10 An ospital	a. vremañ gouzout, ne...ken	21
Lennadenn 2 An drask		22
11 An tenner-dent	a. da-zont hadañ, an eil eben	23
12 E ti an troc'her-blev	a. da-zont bezañ, an hini bras	24
13 Ar veilhadeg	a. da-zont kaout	25
14 C'hoari troadig-kamm	a. da-zont mont, en ur	26
15 Ar c'hleier	a. da-zont ober, e-keit-se, o-daou	27
Lennadenn 3 Eured Anna		28
16 Spontadenn Nora	a. amdremenet gouzout	29
17 Ar c'hermes	a. amdremenet mont, ur pezh, etrezek	30
18 Kalanna Mamm-gozh	a. da-zont gouzout, aon...na	31
19 Ar poull-neuial	doare-gourc'hemenn hadañ, mont...	32
20 Marmouz bihan ar zoo	doare-gourc'hemenn, a. dremenet st.	33
Lennadenn 4 Ar ouistiti		34
21 Ar skinwel	a. boas kaout ha bezañ, peogwir	35
22 Robinson Kruzo	" " " "	36
23 An dec'hadenn	a. lec'hiañ bezañ, e-keit ma, nemet	37
24 Koan war ar maez	a. dremenet strizh	38
25 An distro	doare-divizout, teñvaloc'h-teñval.	39
Lennadenn 5 Lizheroù Herve ha Nora	d'o c'hendirvi	40
26 Ar morad	doare-divizout, an niveriñ 1-50	41
27 Meurlarjez Lannuon	kemmadurioù dre vlotaat, seul...	42
28 Krampouezh Mamm-gozh	niveriñ 50-100, a-bezh	43
29 Beaj Roazhon	kemmadurioù dre c'hwezhadenniñ	44
30 Pardon Lanvezeg	idem, o ho	45
Lennadenn 6 Un darvoud farsus		46
Résumé grammatical		47-55
Taolenn - Table des matières		56

Rener ha Merour: Armand LE CALVEZ, Crec'h-Avel, LANNION, 22
 Mouler: COPIE 22, PEDERNEG, 22 BRITTANY
 Diskleriet hervez lezenn: 3-de trimiz 1971 - N° C.P.P.P. 35 323

Dastumad Skol

RUMMAD KOZH

N° 1 Ar C'hembraeg hag ar Skol	4 F
2 Kelennadur ar Frizeg	4
3 Douarnontezh Vreizh, gant A. Guilcher	4
4 30 divinadell (mouladur nevez ha kresket)	4
5 Rimadelloù hag Unangomzoù (diviet evit ar mare)	4
6 Xudenoù ar Skolioù er Slesvig	4

RUMMAD NEVEZ

1 Skol Sant Erwan	4 F
2 Nedeleg en Breizh, pevar Fezh-C'hoari gant J. Priel	5
3 Douarnontezh Vreizh, gant A. Guilcher	4
4 Kontadennoù kozh ha Nevez (ul levr da gelenn ar yezh)	8
5 Danevelloù a bep seurt	4
6 Daou vloavezhiaed e skol Sant Erwan	5
7/8 Krennlavarioù renket gant F. Kervella	7
9 Kanaouennoù Santel ha Komplidoù ar Sul, Maodez Glandour	4
10 Ar C'hembraeg hag ar Skol, Amañs Ar C'halvez	5
11 Prizoniad ar C'haokaz, Tolstoï	4
12 Face au problème de la Culture en Bretagne	4
13 Ar Brezhoneg er Skol	4
14/15 Krennlavarioù renket gant F. Kervella	10
16 Breizh hag ar Bed, Pennadoù kelaouenn gant H. Konan	4
17/18 Al Lennegezh Vrezhonek, eil levrenn	10
19/20 Evezhiadennoù war c'heriadur R. Hemon, F. Kervella, I	4
21 Pennadoù a bep seurt, Mae 1963	10
22/23 Evezhiadennoù... eil levrenn	4
24 Dek pezh-c'hoari evit ar skolioù	4
25 Tri fezh-c'hoari gant ar Breur Konstansius ha K. Ar Prad	4
26 Pezhioù-c'hoari gant Dir-na-Dor, E. Ar Moal	4
27 Mouezh Sant Erwan, Niv. I Kannadig Breurizh Sant Erwan	4
28/29 Gwir Vretoned, notennet, tennet dre offset	7
30 Mouezh Sant Erwan, niv. 2	4
31 Penaos Niveriñ, Kontañ ha Muzuliañ, gant Skol Ober	12
32/33 La Danse Bretonne E Galbru, tennet dre offset	4
34 Mouezh Sant Erwan, niv. 3	4
35 Mouezh Sant Erwan, niv. 4	15
36/37/38 Ar Pevar Mab Emon, adaozet gant P. Bourdellez	4
39 Mouezh Sant Erwan, niv. 5	4
40 Mouezh Sant Erwan, niv. 6	18
41/42/43/44 Un cas de bilinguisme : Le Pays de Galles	4
45 Mouezh Sant Erwan, niv. 7, Eürusted an Aviel	6
46 Herve ha Nora, levrig da gelenn ar Brezhonek d'ar vugale	6

WAR AR STERN Trede levr Herve ha Nora (1972)
 M.S.E. Ar Varkouriezh : Istor ha Kelennadurezh (1971)
 Ul levrig diwar-benn hol lennegezh kozh

Envoi franco des règlements au C. C. P.

Un degmer c'hwek a zo bet graet gant an holl, bras ha bihan, da LEVR KENTAN HERVE HA NORA. Kement-se, anat eo, en abeg da berzhioù mat al levrig a zo bet displeget sklaer gant Roparz HEMON e-unan: "Aes eo gwelout ez eo bet savet ga nt un den a oar kelenn. Pep kentel a zo berr, dudies, aozet e doare ma tesker ar gerioù hep poan, ha ma teuer da voaññ ouzh ar yezh hep bezañ chalet ga nt reolennoù ar yezhadur". A.B.K, miz mezeheven 1971.

An EIL LEVR a seblant bezañ emsavoc'h c'hoazh d'ar gelennerien, ha d'ar skolidi, en abeg da niver ar skeudennoù evit pep lennadenn, ha d'an niverenn lakaet war-lerc'h pep ger er geriadurig. War-dro 630 ger nevez a zo ennañ, lod anezho gerioù gallek pe etrevroadel anavezet dija. War-dro 584 ger a oa en hini kentañ.

Ar peurrest eus gerioù Ar Brezhoneg EUn a vo lakaet e TREDE LEVR HERVE HA NORA a zeuio er-maez war-dro Pask 1972.

Kentañ ma vo gallet e vo embannet ul levr da zisplegañ "PENAOES IMPLIJOUT HERVE HA NORA".

o o o

Le PREMIER LIVRET DE HERVE HA NORA a reçu un accueil chaleureux de la part des élèves et des professeurs de langue bretonne. Cela est dû, c'est évident, à ses réelles qualités pédagogiques soulignées par R.HEMON lui-même: "Il saute aux yeux que ce manuel a été rédigé par quelqu'un qui sait enseigner. Chaque leçon est courte, intéressante, conçue de façon que l'élève apprenne le vocabulaire sans peine et qu'il se familiarise avec la langue sans se soucier des règles de grammaire". A.B.K. juin 1971.

Les utilisateurs du DEUXIEME LIVRET remarqueront immédiatement deux avantages supplémentaires: une illustration plus abondante du texte et les chiffres de renvoi à la leçon correspondante imprimés après chaque mot du vocabulaire. Environ 630 mots nouveaux, y compris les emprunts français et internationaux, sont étudiés. Le premier livret contenait 584 mots.

LE TROISIEME LIVRET présentera la dernière partie du vocabulaire de base de R.Hemon. Il paraîtra à Pâques 1972.

La Revue SKOL a d'autre part l'intention de publier dès que possible "un livre du maître".

BULLETIN DE COMMANDE :
FOLLENN-BOURCHAS:

Veillez m'expédier
Ho pet ar vadelezh da gas din:

ANV:
CHOMLEC'H:

-skouerenn (ex.) eus LEVE' KENTAN HERVE HA NORA ,6 F franko
- skouerenn eus EIL LEVR HERVE HA NORA " " "
-skouerenn eus TREDE LEVR HERVE HA NORA (1972) " " "

Distao1 33 % pa gemerer da nebutañ 10 skouerenn eus an hevelep levrig.
Réduction de 33 % à partir de 10 exemplaires du même livret. Franco.

C.C.P. Revue SKOL, Crec'h-Avel, LANNION, 22. RENNES 1911 06.

Setu amañ ur chekenn/mandad a lur.
(Ci-joint un chèque/mandat de)